

Ο ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ

μυθιστόρημα

Σαντίκ Γιαλσιζουτσανλάρ

Αποσπάσματα από το μυθιστόρημα:

1.

Όταν ο περιηγητής γύρισε στη Κόρντομπα είδε πως αυτό που βιαζόταν να πέσει στη καρδιά του ήταν η φλόγα του έρωτα και παίρνοντάς το ως ένα μυστικό της μοίρας το έσφιξε στο στήθος του. Γνώριζε πως δεν μπορούσε να αποφύγει τον έρωτα. Είχε πάρει μαθήματα επί τούτου για τέσσερα χρόνια από την ηλικιωμένη γυναίκα. Όταν είχε πρωτοπέσει στη ψυχή του ο πόνος του έρωτα είχε πορευτεί προς τη Δαμασκό, εκεί είχε δει πως βυθιζόταν όλο και βαθύτερα μέσα του και μεγάλωνε το στεφάνι αυτό που τον είχε περιτυλίξει, και παρόλο που δυσκολευόταν να το κουβαλήσει, είχε καταλάβει πως η μόνη λύση ήταν να υποκύψει όπως ακριβώς τον είχε συμβουλέψει για τελευταία φορά η Ηλικιωμένη γυναίκα. Είχε ερωτευτεί αλλά δεν ήξερε ποιά είχε ερωτευτεί. Οι πρώτες αράδες που είχε στάξει στο χαρτί η φωτιά που είχε στη καρδιά του περιείχαν τη σαστιμάρα και τον ενθουσιασμό αυτού του έρωτα. «Ερωτεύτηκα μια γυναίκα που δεν ξέρω από που προέρχεται η αγάπη της», έλεγε, «ποιά είναι αυτή που λέω, δεν ξέρω, ούτε καν αυτό δεν ξέρω. Έχω σαστίσει, μ'έχουν απορροφήσει οι σκέψεις. Είμαι αποσβολωμένος, έκπληκτος. Αφού έκανα είκοσι φορές το γύρο της Καάμπα¹ το συνειδητοποίησα, εξέφρασα τον έρωτα που είχε αγκαλιάσει το μυστικό μου. Ποιάν αγαπούσα, δε γνώριζα, δεν ήξερα καν τ'όνομά της». Ο πόνος του πρώτου έρωτα είχε παρασύρει τον Περιηγητή προς τη κοιλάδα της κατάπληξης. Αφού έμεινε εδώ για κάποιο διάστημα, κίνησε προς μια άλλη κοιλάδα που τον παρέσυρε η κατάπληξη, το νόστο. Ποιά ήταν αυτή που του έσφιγγε το στήθος, δεν ήξερε. Μέχρι να σηκώσει το κάλυμμα και να δείξει το πρόσωπό της, τη νύχτα, το πρόσωπό της που ήταν σα το σύννεφο που γυάλιζε στο φως της πανσελήνου, ρώτησε τους πάντες, «ποιά είναι αυτή;» Με αφελή τρόπο του απάντησαν, με μια αγνή πρόθεση εκ καρδίας, «είναι η καρδιά». «Ο Αλλάχ είναι ο μεγαλύτερος», είπε για κείνη γεμάτος έρωτα, «ξεπέρασε ακόμη και τη νύχτα της ευγνωμοσύνης, η νύχτα που πέρασα μαζί της». Όταν είχε πρωτοέρθει στη Δαμασκό, μια πνευματική ηδονή τον είχε κυριεύσει. Κατά τη διάρκεια μιας θεϊκής κατάστασης που κρατούσε πολύ, ένιωσε μια άγνωστη, μεγάλη έλξη που όλο και περισσότερο διαμορφωνόταν στη ψυχή του. Κατόπιν αυτής της κατάστασης είπε το εξής: «αγάπη μου, κάτω από την επιρροή του έρωτα που νιώθω για σένα λέω το λόγο εκείνου στον οποίον η αγαπημένη του είπε: «πές μου». Όταν είχε μπει στη Δαμασκό, είχε μπερδευτεί, δεν είχε δει άλλον ερωτευμένο που να έχει έναν έρωτα σαν τον δικό του. Με ποιά ήταν ερωτευμένος; Με τον Δημιουργό ή με κάποια σαν και τον ίδιο; Δεν έρχονται λόγια σχετικά με αυτήν στ'αυτιά του. Διερωτήθηκε: «Άραγε είπε κανένας άλλος πριν από μένα τέτοια κουβέντα; Γύρισα τις πόλεις της, στην Ανατολή, στη Δύση, με την ελπίδα ότι ίσως τη βρω.

¹ Kabe, ο ιερός τόπος προσκυνήματος των Μουσουλμάνων.

Τότε μία μόνο αγαπημένη είδα. Έπρεπε να την ακολουθήσω ως σκιά. Αλλάχ μου, είπα, η καρδιά μου γέμισε με έρωτα. Κοιτάζτε την κατάστασή μου, δεν ξέρω τι να κάνω. Ο κήρυκας του έρωτα με κάλεσε εκείνη τη στιγμή, «Εί κακομοίρη, έχεις πέσει στη θάλασσα της άγνοιας. Γι' αυτό έλα κι άκου, άκου το λόγο μου, μάθε τα μυστικά της γνώσης. Διότι εγώ κατέχω αναρίθμητες γνώσεις, κι ακόμη παραπάνω, είμαι άνδρας της αρετής. Εάν φτάσεις σε μένα και μάθεις κάποιες απ' αυτές, τότε θα σου φανερωθεί ένα πολύ ωραίο καρέ. Απολύτως αρμονικό με την ένωση και τον χωρισμό που υπάρχει εκεί, είναι σαν το όνομα του Αλλάχ όλοϊδιο το όνομά του, στο πραγματικό του πρόσωπο έχει δημιουργηθεί το όνομα της αγαπημένης μου. Αυτό λοιπόν είναι τ' όνομα της αγαπημένης, κι ας μην ξέρεις εσύ τίποτε άλλο από το να πολλαπλασιάζεις επί τρία το καρέ που τα περιέχει όλα. Διότι η τριάδα του σημαίνει ναός, σημαίνει ιερό βιβλίο. Έχει μια τέτοια ομορφιά που αποτελεί απόδειξη για τη φτώχεια μου. Εκείνη είναι ένας ναός για μένα, για την ύπαρξη της ύπαρξής μου. Ο ναός έχει δύο υπάρξεις, ο ένας είναι ο Ύψιστος, η άλλη είναι η ουσία μου, για τη καλοσύνη και την αυταπάρνηση. Η πρώτη απ' αυτές έχει επτά γράμματα που υπερβαίνουν όλα τα υπόλοιπα». Ενώ ήταν σ' αυτή την κατάσταση ο Περιηγητής είδε πως αυτός που του ενέπνεε αυτές τις γραμμές ήταν Εκείνος. Με ένα όνομα που δεν είχε ακούσει ποτέ, με ένα όνομα που άκουγε μόνο εκείνη τη στιγμή που ήταν σ' αυτή τη πνευματική κατάσταση, φώναξε: «Γεράκι των οίκων». Ρώτησε το νόημα του ονόματός του. «Το άτομο το σπίτι του οποίου φυλάσσεται» σημαίνει, ήρθε η φωνή της έμπνευσης. Μίλησε επί μακράν γι' αυτό το θέμα στο τμήμα σχετικά με τον έρωτα στους Προφήτες της Μέκκας. «Εσένα», έλεγε, «σε κράτησα στο σπίτι μου για να πάρει σχήμα η μορφή μου. Εσένα μνημονεύω, Εσένα που παίρνεις μορφή σε μένα. Τα μάτια μου δεν κοίταξαν κανέναν τόσο ώριμο όσο εσύ. Κανένα μάτι δεν κοίταξε μια ύπαρξη σαν Εσένα. Από άποψη δυνατοτήτων δεν υπάρχει κανένας τόσο αψεγάδιαστος όσο Εσύ. Μας έφερες αναρίθμητες αποδείξεις σχετικά μ' αυτό το θέμα, όποια ωριμότητα κι αν είναι, πάντα το δικό Σου όνομα αναφέρεται, όποια παρουσία υπάρχει, από τη δική Σου παρουσία είναι μόνο. Το πιστεύω ολόψυχα αυτό, εάν υπήρχε πιο αψεγάδιαστος από Εσένα σ' αυτό τον κόσμο των δυνατοτήτων, αναμφίβολα θα είχα μια ατελή ύπαρξη εγώ. Δεν έχει έρθει άλλη τόσο τέλεια ύπαρξη σαν κι εμένα στον κόσμο. Διότι στο πρόσωπο της δικής μου ύπαρξης πήρες μορφή Εσύ». Μια άλλη ημέρα είπε το εξής: «Τρέξε, βιάσου, για να κατακτήσεις ξανά αυτό που γλυστρά και φεύγει από τη ζωή σου. Τρέξε, βιάσου, για να πάρεις ως εφόδιο Εκείνον μαζί στο ταξίδι σου. Κάλεσε τον με αγάπη, τελευταία ευχή της καρδιάς μου, το μυστήριο και το νόημα πόσο παθιασμένα είναι με την είδηση που έρχεται από Εσένα. Το ξέρεις Ύψιστε, δεν χορταίνω να Σε κοιτάζω, όταν Σε βλέπω, όταν βλέπω Εσένα που έχεις δημιουργήσει την ύπαρξη. Αν δεν υπήρχε το κενό και η άρνηση όλων όσων Σου μοιάζουν, εάν δεν καίγονταν όλα όσα έρχονται από τη Θωριά σου, δεν θα είχα άλλη επιθυμία από το να θέλω να Σε βλέπω. Δεν θα διάβαζα κανένα κείμενο που δεν Σε αναφέρει. Δεν θα κοιτούσα κανένα πρόσωπο που δεν μιλάει για Εσένα. Δεν θα έμπαινα σε κανέναν δρόμο που δεν οδηγεί σε Εσένα. Ζητάω από Εσένα, Αγαπημένε που δεν έχεις άλλον όμοιο, ζητάω αυτό που με εξουσιάζει μέσω της δύναμής σου. Όλα είναι από Εσένα, και μου το είπες άλλωστε, η ατυχία μου είναι να δω τη μοίρα μου, ποιός μπορεί να παραστρατήσει από το γραφτό σου;» Όταν επέστρεφε από τη Δαμασκό, η φωτιά που είχα στα σωθικά του είχε δυναμώσει για τα καλά, είχε περιστοιχίσει ολόκληρη την ύπαρξη του Περιηγητή. Όσο περισσότερο έκαιγε, τόσο περισσότερο έλαμπε. Κάθε αντικείμενο που κοίταζε, του έλεγε: «μη με δοκιμάσεις πια». Όταν γύρισε στο σπίτι, ο πατέρας του ξεχώρισε την κατάσταση και του διηγήθηκε μια ιστορία που έζησε. Μια μέρα είχε δει έναν κυνηγό στο δάσος, ο οποίος ακολουθούσε ένα θηλυκό περιστέρι. Ξαφνικά εμφανίστηκε το ταίρι του περιστεριού. Κοίταζε το θηλυκό του. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή ο κυνηγός χτύπησε το θηλυκό περιστέρι. Το αρσενικό περιστέρι τριγύρισε απελπισμένο γύρω της και άρχισε να απογειώνεται. Απογειώθηκε τόσο πολύ που χάθηκε τελείως. Μετά φάνηκε ένα σημάδι εκεί που είχε χαθεί, ήταν το αρσενικό περιστέρι. Είχε ανέβει όσο ψηλότερα

μπορούσε και κλείνοντας τα φτερά του είχε κατεβάσει το κεφάλι προς τη γη και είχε αφεθεί τσιρίζοντας. Είχε καρφωθεί στη γη και είχε διαλυθεί τελείως».

2.

Η Ανδαλουσία φαντάζει ως μια μεσογειακή περιοχή γεμάτη διάφορες ομορφιές που σε έλκουν όπως και η Ιταλία. Αντιθέτως, ήταν μια χώρα που πέρα από μερικές πόλεις στα παράλια, ήταν μια χώρα πολύ σκοτεινή και σκληρή, με δύσβατα βουνά, με τις μεγάλες, γυμνές, ερημικές και απέραντες πεδιάδες της, με όλα τα στοιχεία της άγριας και θλιμμένης Αφρικής. Η έλλειψη δασών και θάμνων, η μη ύπαρξη πουλιών σκούραινε ακόμη περισσότερο αυτή τη βαθιά σιωπή. Οι αετοί και οι γύπες πετούσαν γύρω γύρω από τα απόκρημνα βράχια που υψώνονταν πάνω από τις κοιλάδες, ενώ τα φοβισμένα άβγαλτα πουλιά περνούσαν σε σμήνη μέσα από τους θάμνους. Χιλιάδες μικρά πουλιά που στόλιζαν τα υπόλοιπα χρώματα, σ'αυτά τα μέρη εμφανίζονταν μόνο σε μερικά σημεία και στις ακριτικές οικιστικές περιοχές της πόλης. Στις επαρχίες προς τα ενδότερα, ο Περιηγητής κάποιες φορές περνούσε μέσα από πράσινα, κυματιστά χωράφια, άλλες φορές μέσα από έρημα, καμμένα, απέραντα χωράφια σιταριού, και έψαχνε πολλές φορές μάταια το χέρι που τα έσπερνε. Στο τέρμα, επάνω σε μια απότομη κορυφή ή έναν γυμνό βράχο, διακρίνονταν ο πύργος παρακολούθησης και τα απομεινάρια ενός κάστρου που είχε αμυνθεί κάποτε εναντίον των διαδρομών των Μαγκρέπ και ένα χωριό. Η παράδοση της ένωσης για άμυνα εναντίον των ληστών υπήρχε ανέκαθεν στους χωρικούς. Παρόλο που ήταν φτωχή από άποψη δασών, άλσων και δέντρων, η χώρα ήταν ανώτερη από την άποψη των ευγενών χαρακτηριστικών που επέτρεπε να ζούνε πάνω της. Στη συκρατημένη λιτότητα των γραμμών που είχε η όψη αυτών των χωμάτων, υπήρχε κάτι που έδινε την εντύπωση του μεγαλείου. Οι ατέλειωτες πεδιάδες της Καστίλης και της Μάγχης ήταν σαν ένας απέραντος, γυμνός ωκεανός. Ενώ ο Περιηγητής τριγύριζε σ'αυτές τις ατέλειωτες αλάνες με το βλέμμα του, κάπου μακριά, στις βουνοπλαγιές φαινόταν ένας ακίνητος, ολομόναχος βοσκός με το μπαστούνι του με τη σουβλερή άκρη και το κοπάδι του που είχε εξαπλωθεί στις παρυφές του λόφου. Τα χρώματα, οι παραδόσεις που κουβαλούσαν αυτά τα χρώματα από το χθες στο σήμερα, ακόμη και ο τρόπος που περπατούσαν οι άνθρωποι ήταν υπό την Αραβική επιρροή. Το γεγονός ότι κανείς δεν μπορούσε να κυκλοφορεί χωρίς ένα πιστόλι έδειχνε τη γενική ανασφάλεια της χώρας. Ο βοσκός στην ύπαιθρο, ο γελαδάρης στη πεδιάδα κουβαλούσε οπωσδήποτε το στιλέτο στη μέση του. Ήταν σπάνιο φαινόμενο να δεις χωρικό να πηγαίνει στο διπλανό χωριό χωρίς το μαχαίρι στη μέση του. Οι κίνδυνοι του δρόμου δεν περιορίζονταν με αυτά. Πίσω από το σκληρό πρόσωπο της φύσης, ανα πάσα στιγμή θα έπρεπε να αναμένεται μια θεϊκή προειδοποίηση. Τα κάρτα που έμοιαζαν με τα караβάνια της Ανατολής, εδώ ήταν δυνατόν ανα πάσα στιγμή να τα δεις έξω από τις πόλεις και ιδιαίτερα στην έρημο. Μια φορά ο Περιηγητής είχε φύγει από την πόλη χωρίς κάποιο όπλο πάνω του. Όταν περνούσε από την πόρτα των εξωτερικών τοιχών, ήρθε αντιμέτωπος με την προειδοποίηση του φύλακα και αρκέστηκε να του απαντήσει: «Θα προχωρήσω με το όνομα Του». Είχε προχωρήσει για κάποιο διάστημα και όταν βγήκε στην ύπαιθρο, σταμάτησε σε μια βρύση για να πιεί λίγο νερό. Μετά από λίγο τον πλησίασε ένας Βεδουίνος με φτωχή εμφάνιση. Τον χαιρέτισε, κι αφού γέμισε το παγούρι του, κάθησε πλάι στον Περιηγητή. Κάθονταν στη σκιά της ιτιάς, λίγο παραπέρα που χτυπούσε ο ήλιος το έδαφος είχε τη θερμοκρασία της κόλασης. Χτυπούσε και έκαιγε τ'αντικείμενα και μετά ανέβαινε ξανά στον ουρανό εκεί απ'όπου είχε έρθει. Ο Περιηγητής κοίταξε τον καημό στο πρόσωπο του άνδρα. Δεν του είχε απομείνει ελπίδα για τίποτα, λες και είχε απομακρυνθεί τελείως από τον κόσμο στον οποίο ανάσαινε. «Ποιός

είσαι;» ρώτησε, «τι κάνεις, από που έρχεσαι και που πας;» Ο άνδρας απάντησε χωρίς να σηκώσει τα μάτια του από τα σκουπίδια που κρατούσε: «Εγώ», είπε, «είμαι ο ορθός λόγος». «Ο ορθός λόγος;» ρώτησε ο Περιγητής. «Ναι», απάντησε ο Άνδρας, «ο ορθός λόγος». Σώπασε για ένα διάστημα. Σπάζοντας το κλαδί που κρατούσε στα χέρια του συνέχισε: «Κάποτε ζούσα στη Σεβίλλη, στη πόλη. Όμως αυξήθηκαν τόσο πολύ τα ψέμματα που είδα ότι δεν ήταν πλέον δυνατόν να ζήσω άλλο εκεί κι έτσι εγκατέλειψα την πόλη. Τώρα ζω εδώ, σ' αυτή την έρημο». Και ξαφνικά χάθηκε. Ο Περιγητής νόμισε ότι είχε δει όνειρο. Αφού κοίταξε τριγύρω του για λίγο, σηκώθηκε απότομα και κατευθύνθηκε προς τα κει που είχε χαθεί ο Ορθός Λόγος. «Για να τον αποκρυπτογραφήσω, πρέπει να πάω προς τα κει που γεννήθηκε», μονολόγησε. Αυτή τη φράση την είχε μάθει από τη Μεσσίνα. Καθ' όλη τη διάρκεια του δρόμου συναντούσε κάρα. Αυτοί οι άνθρωποι φόρτωναν όλη τους την περιουσία στις καμήλες και με το σπίτι στους ώμους περνούσαν όλη τους τη ζωή στους δρόμους λες και πίστευαν πως η επίγεια ζωή είναι μια ολιγόωρη στάση στη σκιά ενός δέντρου. Καθώς περπατούσαν συνόδευαν με ψαλμούς τους ήχους που έβγαζαν οι καμήλες, στηρίζονταν στην αντοχή που είχαν εκείνες και προχωρούσαν κοιτώντας τα βουνά που υψώνονταν στο βάθος, εκεί που τελείωναν οι ατέλειωτες πεδιάδες. Αφού τους είχε συνοδέψει για ένα διάστημα στην πορεία τους, φάνηκαν κάποια χωριά και κωμοπόλεις με γκρεμισμένα τείχη που είχαν ακουμπήσει επάνω στις μυτερές κορυφές των βράχων που θαρρείς και τους κρατούσαν αγκαλιά οι οροσειρές που σου έβγαζαν ένα συναίσθημα μοναξιάς και θνησιμότητας. Και τότε ζωντάνευαν στη μνήμη του οι παλιοί πόλεμοι και οι μάχες για την κατάκτηση της Σεβίλλης. Ο Περιγητής καθώς διάβαινε από τα ψηλά βουνά, πολύ συχνά περπατούσε πιάνοντας το άλογο του από τα χαλινάρια και έχοντας το για αναπληρωτή καθώς περνούσε ανάμεσα από χαραμάδες που θύμιζαν σπασμένες σκάλες. Κάποιες φορές ο δρόμος απλωνόταν κατά μήκος των στροφών πάνω από έναν ιλιγγιώδη γκρεμό, χωρίς να υπάρχει καν ένα τοίχος να προστατέψει τον διαβάτη από το μακάβριο κάλεσμα του σκοτεινού στρόβιλου. Κάποιες φορές πάλι τα συντρίμια των χειμωνιάτικων πλημμύρων απλώνονταν σε στροφές κατά μήκος των βραχωδών στενών κοιλάδων. Καθώς παρακολουθούσε τις στροφές μιας στενής κοιλάδας, ένα άγριο μουγκανητό τον ταρακουνούσε, διαπεραστικοί ήχοι ενός κοπαδιού άγριων ταύρων που έμοιαζαν με μάχες της αρένας έρχονταν στ' αψυχή του. Στα λειβάδια συναντούσε πολύ δυνατά ζώα που δεν είχαν δει ποτέ άνθρωπο, να αλωνίζουν ελεύθερα. Ο Περιγητής έτρωγε λίγο και σπάνια για να μην τελειώσει το φαγητό και τα άγρια φρούτα των βουνών που έτρωγαν τ' άγρια ζώα, αντ' αυτού έπινε άφθονο νερό από τις πηγές και μ' αυτόν τον τρόπο προσπαθούσε ν' αντισταθεί στη ζέστη και την κούραση. Πέρασε από πολλά βουνά, διέσχισε πολλές πεδιάδες, την ίδια μέρα μετά από έναν ακριβώς χρόνο που είχε φύγει από τη Μεσσίνα, ένα πρωινό Παρασκευής έφτασε στη Μέκκα. Εδώ συναντήθηκε με μια ενάρετη κοινότητα που αποτελείτο από φιλόλογους και σοφούς. Ανάμεσά τους ήταν και ο Σεΐχης Μεκινουντίν, ο οποίος ασχολείτο με τη δική του δουλειά και έκανε απολογισμό των γεγονότων που είχε ζήσει αξιολογώντας το παρελθόν και το παρόν του, καθώς και η μεγάλη του αδερφή, η Φαχρουνισά, η οποία ήταν η πιο ηλικιωμένη σοφή της Χιτζάζ. Ο Σεΐχης ήταν σοφός, ηγέτης και μιάμις. Βρισκόταν στην υπηρεσία του Προφήτη Αβράαμ. Ζούσε μόνιμα στη Μέκκα. Ο Περιγητής διάβασε πολύ και ιδιαίτερα τις συμβουλές του προφήτη κοντά σε κείνον. Κατείχε μια ανώτερη διαγωγή ο Σεΐχης. Ο κύκλος των συζητήσεων ήταν εκθαμβωτικός σαν τους κήπους της Εδέμ. Οι σχέσεις του με τους ανθρώπους ήταν πολύ καλές. Η δε αδερφή του Σεΐχη η Φαχρουνισά ήταν το καμάρι των γυναικών. Των γυναικών και των σοφών. Λόγω της ανωτερότητάς της στο να μεταφέρει τις συμβουλές του προφήτη, ο Περιγητής πήρε μαθήματα και από Εκείνη. Όταν πήγε κοντά της, του είπε τα εξής: «Ω, άνδρα που η ζωή σου περνάει στα ταξίδια, εγώ έφτασα πλέον στο τέλος του δρόμου, τελείωσε η ζωή μου, πλησίασε το τέλος μου. Θα είναι σύντομο το μάθημα που θα σου κάνω για τις συμβουλές του προφήτη και τον τρόπο μεταβίβασής τους. Δεν θέλω πια να κάνω τίποτε άλλο από το να προσκυνώ μέχρι να κλείσουν τα μάτια μου. Νιώθω σα να μ' έχει

περιστοιχίσει το αίσθημα του θανάτου. Προχώρησε πολύ η ηλικία μου, από δω και στο εξής δεν θα έχω ούτε μια στιγμή για να κοιτάξω τον κόσμο. Η συμβουλή μου σε σένα είναι ότι είναι πολύ αργά για μετάνοιες. Ν'ανοίξεις γρήγορα τα μάτια σου. Ο θάνατος είναι κρυμμένος και η ζωή σύντομη, δεν υπάρχει τίποτα πολυτιμότερο από τις προσπάθειες που καταβάλει ο άνθρωπος εδώ για να κερδίσει την αιώνια ευτυχία». Ο Περιγητής είπε: «Βλέπω πως ο σκοπός μας είναι ίδιος». Μετά έδωσε άδεια στον αδερφό της για να του γράψει την «εξουσιοδότηση» ώστε να μπορεί πλέον εκείνος να μεταφέρει στον κόσμο τις συμβουλές του προφήτη. Ο αδερφός της έγραψε την εξουσιοδότηση και την έδωσε στον Περιγητή, παραχωρόντας του ταυτόχρονα και το δικαίωμα να μεταφέρει όλες τις συμβουλές των Προφητών και το δικαίωμα της κρίσης. Ο Σεΐχης είχε μια κόρη ψηλή, λυγρόκορμη και ελεύθερη, η οποία έκλεβε τις καρδιές με την ομορφιά της. Όποιος την έβλεπε της έριχνε το δεσμό που έλυνε από τη καρδιά του και δενόταν μ'αυτόν τον τρόπο μαζί της. Χρωμάτιζε σαν τη πασχαλιά το περιβάλλον που βρισκόταν, το ευόδιαζε σαν τη λεβάντα και το φώτιζε σαν τη σελήνη. «Αρμονία» ήταν το όνομά της, αλλά όλοι την αποκαλούσαν «Το Μάτι του Ήλιου και της Ομορφιάς». Αν και όχι όσο ο πατέρας της, πάντως είχε μια κλίση προς τις επιστήμες και τη θρησκεία. Ήταν προεξέχουσα προσωπικότητα στη Μέκκα και τη Μεδίνα. Είχε προφυλαχθεί από τους κινδύνους και ήταν από τα ξεχωριστά άτομα που είχε αναθρέψει η πόλη. Οπτικά έμοιαζε με τους Ιρακινούς. Όταν μιλούσε πολύ έμπαινε και στην παραμικρή λεπτομέρεια, χωρίς ν'αφήνει καμία πλευρά του θέματος σκοτεινή, ενώ όταν μιλούσε λίγο ήταν τόσο ουσιαστικός και μεστός ο λόγος της που γοήτευε όποιον την άκουγε. Ακόμη και οι πιο προχωρημένοι στη ρητορεία, έμεναν άφωνοι και αποτραβιόντουσαν μπροστά στη ρητορεία της. Ήταν γεναιόδωρη, πιστή, γενναία, ευγενική και όσο μπορούσε περισσότερο μετριοπαθής απέναντι σε όσα της είχε επιφυλάξει η μοίρα. Λίγοι ήταν αυτοί που προσκυνούσαν στον Αλλάχ όπως εκείνη. Είχε πάει τόσο μακριά στη πίστη που δεν άφηνε να περάσει ούτε ένα λεπτό χαμένο, στον αέρα που ανέπνεε, στο νερό που έπινε και στη κάθε λέξη που χρησιμοποιούσε, είχε συνδέσει την ύπαρξή της με την ύπαρξη Εκείνου, είχε γίνει πολύ ευαίσθητη στην οργάνωση των πνευματικών της υποθέσεων. Εάν δεν υπήρχαν άνθρωποι που χάνονταν στη δίνη του εγωισμού τους, που έρεαν με ευκολία και μεγάλη ταχύτητα στην κακία, άνθρωποι αδύναμοι, με αρρωστημένη ψυχή και σκέψη, που είχε εκλείψει το συναίσθημα της ειλικρίνειας, μία μία θα απαριθμούσε ο Περιγητής τις ομορφιές που Της είχε χαρίσει ο Αλλάχ κατά τη διάρκεια της δημιουργίας. Έμοιαζε με τα γεμάτα βροχή σύννεφα του ουρανού, με τα πιο αιματηρά κόκκινα τριαντάφυλλα, μύριζε σαν τα πιο χρωματιστά λουλούδια, ήταν ο ήλιος των σοφών, ήταν ένα λουλούδι, ο κήπος των φιλόλογων. Το στόμα της θύμιζε δοχείο, ήταν σα κομμάτι ενός μαργαριταρένιου κολιέ, ένα δείγμα δίχως ταίρι, ο πολυτιμότερος άνθρωπος της εποχής του. Ήταν η χαρά των γονιών της, ο πιο τιμημένος άνθρωπος της κοινωνίας που ζούσε. Το σπίτι της ήταν στη συνοικία Τζιγιάντ. Το Τιχαμέ φώτιζε μ'εκείνην, τα λουλούδια στον κήπο της πετάγανε άνθη επειδή ήταν κοντά σε κείνην. Λόγω των ομορφιών και των ευαισθησιών της, τα λουλούδια άπλωναν τα πιο μεθυστικά τους αρώματα. Ο Περιγητής έλαβε μέρος σε πολλές συζητήσεις Της και έγινε μάρτυρας της αρετής Της. Βρέθηκε πολλές φορές κοντά και στη θεία και τον πατέρα της, πήρε μαθήματα επί μήνες απ'αυτούς. Γι'αυτόν τον λόγο, επάνω στον καναπέ που ονόμαζε ο Διερμηνάς των Πόθων, έγραψε ποιήματα άκρως αρμονικά και γεμάτα αυθεντικά σύμβολα, σα να συνέθετε πολύτιμα μαργαριτάρια σ'έναν κολιέ. Και παρόλα αυτά, δεν κατάφερε να πει ούτε το ένα χιλιοστό όσων ένιωθε στη ψυχή του σχετικά με το μεγαλείο της αγάπης Της, τις μοναδικές, πολύτιμες κουβέντες Της, τον πλούτο της ψυχής της, την αγνότητά της και της αγάπη που ένιωθε για Εκείνη. Εκείνη ήταν ο μοναδικός πόθος και η νοσταλγία του Περιγητή. Μια σταγόνα μόνο από τη νοσταλγία που ένιωθε για Εκείνη μπόρεσε να εκφράσει. Μ'αυτόν τον τρόπο είχε αποκαλύψει τις κρυφές του επιθυμίες και τη νοσταλγία του. Θυμήθηκε ξανά με μεγάλο κέφι τις παλιές ημέρες και έζησε ξανά τις γλυκές στιγμές που είχε ζήσει στις μαγευτικές συνεδρίες Της, τα σημάδια που άφηνε στη δική του ψυχή το

συναίσθημα που ένιωθε για Εκείνη. Σε όποιο όνομα και ν'αναφέρθηκε στο βιβλίο του, ήταν όλα υπαινιγμός για κείνη. Σε όποια οικία και ν'αναφέρθηκε, ήταν η δική Της οικία. Όλα όσα έγραψε για να ερμηνεύσει τις επιθυμίες του, ήταν όλα λόγω των βροχών που έπεφταν στη ψυχή του από εκείνο το σύμβολο. Ο Περιηγητής σ'αυτό το δεύτερο ταξίδι του είχε πλέον ξεκινήσει να διεισδύει στη μορφή των πραγμάτων. Κοιτώντας τα ονόματα των αντικειμένων, ακολουθώντας το δρόμο που αυτά έδειχναν, είχε έρθει εδώ. Είχαν μείνει πλέον πίσω οι μέρες που δεν ήξερε με ποιά ήταν ερωτευμένος. Κι ακόμη δεν ήξερε πως κάθε σύμβολο που έγραφε ήταν μια οποιαδήποτε όψη ενός αντικειμένου. Αυτή τη γνώση θα την αποκτούσε μόνο όταν θα πήγαινε στον λόφο που κοιτούσε προς της δύο θάλασσες που δεν ενώνονται και θα έλεγε: «αν δεν αποκτήσω όλες όσες γνώσεις υπάρχουν σχετικά με τον άγνωστο κόσμο, δεν θα περάσω απέναντι». Τα γράμματα του ξεκινούσαν με τη φράση: «Στην Υπεροχή σου βρίσκω καταφύγιο». Την αλήθεια μας τη λέει και μας τη διδάσκει Εκείνη. Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε περισσότερα απ'αυτά που μας διδάσκει Εκείνη. Σ'αυτό το βιβλίο ευχήθηκε αυθεντικότητα, καλοσύνη και ομορφιά. Αυτά τα ποιήματα τα έγραψα στη Μέκκα, κατά τη διάρκεια του Ραμαζανιού και των δύο προηγούμενων ιερών μηνών. Αφηγήθηκα τα μυστικά που διεισδύουν στη τελειότητα. Όταν επισκέφτηκα το Καμπέ κάτι μου συνέβη». Τρία γράμματα φανερώθηκαν στον Περιηγητή εδώ. Είχε καθήσει οκλαδόν απέναντι από το Καμπέ και είχε αφήσει τη ματιά του στο κάλυμμα. Στην αρχή είδε τρία γράμματα: Κ, ù και η. Στην πραγματικότητα ήταν δύο γράμματα, το Καφ και το Νουν. Κατά τον ίδιο τρόπο και αυτός ο κόσμος είχε δύο όψεις, την εσωτερική και την εξωτερική. Το εξωτερικό φαινόταν με το γράμμα καφ, ενώ το εσωτερικό με το γράμμα νουν. Κι έτσι το σημείο που το γράμμα καφ έβγαινε έξω μαζί με την ανάσα, σήμαινε είσοδος στον αόρατο κόσμο. Το σημείο εξόδου αυτού του γράμματος επέτρεπε στον άνθρωπο την είσοδο στον κόσμο της ανυπαρξίας, το καφ ήταν το τελευταίο γράμμα που έβγαινε ανάμεσα στη γλώσσα και το λαρύγγι. Ενώ το Νουν έβγαινε από την πάνω μεριά της γλώσσας. Η άγνωστη πλευρά της λέξης Κουν υπονοείτο με το βαβ που ήταν στη μέση του καφ και του νουν. Το γράμμα αυτό που ήταν και το σύμβολο της εμφάνισης, ταυτόχρονα ήταν και ένα γράμμα αιτίας. Γι'αυτό και η ύπαρξη προερχόταν απ'αυτό. Διότι το βαβ ήταν χειλικό γράμμα. Η προεξοχή των χειλιών συμβόλιζε την έξοδο της ανάσας προς το εξωτερικό της ύπαρξης. Κι έτσι το να είσαι ζωντανός ήταν λόγω της ζωής. Οι πράξεις δημιουργούνταν λόγω της ψυχής που έδινε ζωή στο σώμα. Η ζωή είχε εξαφανιστεί στο σώμα, όπως ακριβώς και η εξαφάνιση του βαβ μεταξύ του καφ και του νουν. Το βαβ ήταν σύντομο και γι'αυτό είχε χάσει τη φωνή του. Φαινόταν πίσω από μια κουρτίνα, η ύπαρξή του ήταν κρυφή, αλλά η επιρροή και τα έργα του ήταν φανερά. Ο Περιηγητής πίστευε πως η αγάπη ήταν η ύπαρξη αυτού που αγαπούσε. Γι'αυτό και δεν άκουγε άλλα λόγια παρά μόνο αυτά της Αγαπημένης, δεν έβλεπε άλλο πρόσωπο παρά μόνο της Αγαπημένης. Είχε μπει μια σφραγίδα επάνω στην καρδιά του, δεν μπορούσε να μπει κανένας άλλο εκτός από την Αγαπημένη. «Η οπτασία σου είναι στα μάτια μου, τα λόγια σου στα χείλη μου, έχει εγκατασταθεί στη καρδιά μου, γιατί εξαφανίζεσαι και φεύγεις;» Μ'αυτήν άκουγε, μ'αυτήν έβλεπε και μ'αυτήν μιλούσε. Το πρόσωπο αυτό που φανερωνόταν στον Περιηγητή ήταν σαν τον άγγελο της αποκάλυψης που φανερωνόταν μ'ένα πρόσωπο στον Προφήτη. Το πρόσωπο αυτό που έμπαινε στα μάτια του, έφερνε μπροστά του την αγάπη κατά τέτοιο τρόπο που ακόμη και Εκείνη δεν μπορούσε να πάρει τη ματιά της. Εκείνη μιλούσε με τον Περιηγητή. Κι εκείνος Την άκουγε προσεκτικά και καταλάβαινε όσα του έλεγε. Για μέρες μπουκιά δεν κατέβηκε από τον λαιμό του. Όποτε καθόταν να φάει, ερχόταν απέναντί του η Αγαπημένη του και του έλεγε λόγια που τ'άκουγε με τα ίδια του τ'αυτιά. «Θα τρως ενώ με παρακολουθείς;» του έλεγε. Μετά απ'αυτό του κοβόταν η όρεξη, αλλά δεν ένιωθε και πείνα. Την είχε ερωτευτεί τόσο πολύ που αυτός ο έρωτας την έτρεφε. Οι ματιές του είχαν καρφωθεί επάνω Της και παρόλο που δεν έτρωγε τίποτα πάχαινε. Τρεφόταν από Εκείνη, ζούσε με Εκείνη. Δεν ένιωθε πείνα και δίψα.

3.

« (...) Στο σπίτι του όπου δεν υπήρχε τίποτα που ν'ανήκει στον ίδιο, μετά την πρωινή προσευχή αυτοσυγκεντρώθηκε μέχρι που κουράστηκε. Κόντευε να μεσημεριάσει. Έξω έβρεχε καταρακτωδώς. Από την ξύλινη οροφή του σπιτιού του Περιηγητή έσταζαν νερά. Σκέφτηκε τον Προφήτη. Μια φορά καθώς έβρεχε είχε βγει από το σπίτι του και είχε σταθεί για κάμποση ώρα να κοιτάζει τον ουρανό και είχε βραχεί. Όταν είχαν ρωτήσει το λόγο, είχε απαντήσει: «Η σύνδεση του με τον Ύψιστο είναι νέα, η πίστη του είναι φρέσκια». Όταν ο Περιηγητής θυμήθηκε αυτό το σκηνικό βγήκε έξω κι άρχισε να περπατάει στην καταρακτώδη βροχή. Από το ανατολικό παράθυρο του σπιτιού του φαινόταν το άλσος. Πρωτού βγει στάθηκε και άκουσε για ένα διάστημα τη κουβέντα των βρεγμένων δέντρων. Όταν βγήκε πήγε προς το άλσος. «Και το νερό είναι ένας προφήτης», ψιθύρισε. Πολύ του άρεσε αυτό. «Το νερό είναι προφήτης». Τώρα άκουγε τα νέα του νερού. Σε λίγο είχε γίνει μούσκεμα. Μπήκε στο άλσος. Πρώτη φορά το έκανε αυτό. Σπάνια έβρεχε με τόση ένταση. Περπατούσε ανάμεσα στα πελώρια πεύκα, τις γέρικες καστανιές και τις κοντές βελανιδιές, βυθιζόμενος στο χοντρό στρώμα που είχαν δημιουργήσει τα φύλλα επάνω στο χώμα. Η βροχή κατέβαινε ανάμεσα από τα φύλλα των πυκνών δέντρων. «Αυτή δεν είναι θαρρείς ροή, αλλά εξύψωση», σκέφτηκε. Άπλωσε το χέρι του και προσπάθησε να διαλέξει τις σταγόνες. Ήταν μικρά διάφανα αντικείμενα. Μόλις ακουμπούσαν στην επιδερμίδα του χάνονταν. Προσπαθούσε να τις δει μία μία. Την κάθε μία την έριχνε ένας άγγελος. Όσο προσπαθούσε να δει τους αγγέλους, ήξερε πως εκείνοι θα φανερόνονταν στο τέλος. Μπήκε σε μία από τις σταγόνες και είδε ότι εκεί υπήρχε ένας κόσμος. Ήταν σαν το εσωτερικό ενός πρίσματος. Έπεφτε φως παράλα αυτά και αυτό το αδύναμο φως διαλυόταν μέσα στο νερό και αποκτούσε πολλά χρώματα. Είδε γαλάζια, κίτρινα, κόκκινα, μωβ, σκούρα μπλε χρώματα. Μέσα σε κείνα τα χρώματα υπήρχαν μικρά σημάδια πως η βροχή ήταν προφήτης. Τα κοίταξε. Τώρα βρισκόταν μέσα στη σταγόνα. Η σταγόνα από την εσωτερική της πλευρά ήταν σαν μια γυάλα που φώτιζε με καντήλι. Κοίταξε την πηγή του φωτός μέσα από τα χρώματα, δεν υπήρχε χρώμα. Όμως το φως από κάποια πηγή τα έφερνε. Αφού περπάτησε για κάποιο διάστημα μέσα στη σταγόνα, είδε πως η βροχή είχε σταματήσει. Βγήκε μέσα από τη σταγόνα. Πήγε κοντά στο πεύκο που το ένα του κλαδί είχε σπάσει από τη ρίζα και είχε γύρει στο πλάι. Ο φαρδύς, χοντρός κορμός του είχε βραχεί και είχε φουσκώσει ακόμη περισσότερο λόγω της βροχής. Η βάση του ήταν λίγο στεγνή. Έσκυψε και καθάρισε τα σκουπίδια που υπήρχαν γύρω γύρω, καθάρισε ώσπου φάνηκε το χώμα. Το χώμα ήταν υγρό. Μία άσχημη μυρωδιά ήρθε στη μύτη του. «Ω θεέ μου, τι είναι τούτο πάλι;» μονολόγησε. Όσο έσκαβε το υγρό χώμα, έβγαινε προς τα έξω ένα μικρό, περίεργο πράγμα. Η μυρωδιά του ήταν ανυπόφορη. Πήρε αυτό το πράγμα που βρωμούσε χειρότερα και από ασβό στα χέρια του χωρίς να έχει καταλάβει τι είναι και παρόλη την ανυπόφορη οσμή που του έκαιγε το λαιμό το έβγαλε έξω από το άλσος. Πήγε στο στέκι του δεύτερου δασκάλου του στη Σεβίλλη. Είχαν συζήτηση. Μεγάλος αριθμός μαθητών είχε συγκεντρωθεί σε κύκλο γύρω από τον σείχη και άκουγαν αμίλητοι και εκστασιασμένοι. Ο σείχης ήταν αδύναμος αλλά και άλλο τόσο πρόθυμος καθώς τους μιλούσε με μια φωνή διεισδυτική και γεμάτη μυστήριο για την τελεία. Η τελευταία φράση που βγήκε από το στόμα του ήταν: «Η τελεία είναι η ουσία των πάντων». Μπήκε μέσα και κάθησε στο κατώφλι. Η άσχημη μυρωδιά του περιέργου πράγματος που κρατούσε απλώθηκε σύντομα σε όλο το δωμάτιο. Η απαίσια αυτή μυρωδιά που έκαιγε το λαιμό όλων σύντομα έγινε αιτία να χάσει την αυτοσυγκέντρωσή του και ο σείχης. Ένας από τους παλιούς μαθητές κοίταξε το πράγμα που κρατούσε ο Περιηγητής και τον ρώτησε: «Αδερφέ μου, τι είναι αυτό;» «Δεν ξέρω», απάντησε. «Το βρήκα στο άλσος». «Και γιατί το κουβαλάς; Γιατί το έφερες εδώ;» ο μαθητής κοίταξε τον σείχη και σιώπησε. Ο σείχης αφού ξεπέρασε λίγο τη

ξινίλα που πήρε η έκφραση του λόγω του καψίματος που ένιωθε στο λαιμό, είπε: «Μας χρωστάς μια εξήγηση». Ο Περιγητής σώπαινε. Ένας άλλος εξίσου παλιός μαθητής είπε: «Αφέντη μου, πιστεύω πως το κάνει ως ένα κομμάτι των πνευματικών του προσπαθειών». Ο σείχης χωρίς να κοιτάζει τον μαθητή που μιλούσε, είπε: «ας ρωτήσουμε τον ίδιο». Ο Περιγητής απευθύνθηκε στον μαθητή: «Κάνεις λάθος, φίλε μου, δεν είναι προσπάθεια, όπως νομίζεις. Το βρήκα στο άλσος. Και σκέφτηκα πως εφόσον ο Αλλάχ δεν δίστασε να δημιουργήσει κάτι με τόσο άσχημη μυρωδιά, εγώ γιατί να διστάσω να το κουβαλήσω;»

Ο σείχης μιλούσε για την τελεία όταν ήρθε. Όταν ο Περιγητής είδε πως δυσκολευόταν να θυμηθεί που είχε μείνει, του είπε: «Ξεκινήστε με το Φάτιχα², κύριε μου». Ο Ηλικιωμένος Άνθρωπος χαμογέλασε και είπε: «Ας ξεκινήσουμε ξανά λοιπόν» και θύμησε το λόγο του Προφήτη: «Όλο το Ιερό Βιβλίο βρίσκεται στο Φάτιχα, το Φάτιχα στο Μπεσμελέ³, το μπεσμελέ στο γράμμα «μπ», ενώ το γράμμα «μπ» βρίσκεται σε μια διακριτική τελεία, εγώ λοιπόν είμαι αυτή η διακριτική τελεία. Αυτή η φράση πέρασε από στόμα σε στόμα και ήρθε μέχρι σήμερα. Κι ερχόμενο αντίχησε στ'αυτιά όλων των επίλεκτων ανθρώπων. Τόσοι και τόσοι προσπάθησαν να καταλάβουν το μυστικό που κρύβει, ατέλειωτες νύχτες πέρασαν ξάγρυπνοι. Αυτή η προσπάθεια με κινητοποίησε κι εμένα και έτσι έσκυψα προς τη καρδιά μου και κινήθηκα να μυρίσω το όμορφο άρωμα αυτού του μυστικού. Για να καταλάβω πρέπει οπωσδήποτε να επιστρέψω στη πηγή, συλλογίστηκα και ξεκίνησα να περπατώ με πνευματικά βήματα. Το ταξίδι μου βρήκε τέλος σ'ένα βουνό με απότομη πλαγιά. Το έβγαλα μέσα από τις κορυφές και το κατέβασα στο στρώμα των σοφών. Το πήραν με ενθουσιασμό το μυστικό από μένα, «αυτό μόνο ένας περήφανος άγγελος μπορεί να το δώσει» είπαν. Πράγματι, η απόκτηση του μυστικού της τελείας ήταν κάτι που υπερέβαινε τη δύναμη ενός απελπισμένου σαν κι εμένα. «Αυτό», είπα «είναι το πέταγμα μιας πέτρας από έναν άγνωστο, σαν τον καταπέλτη. Το να γνωρίσεις ποιός τεντώνει το βέλος, ποιός τοποθετεί τη πέτρα και ποιός τη πετάει γίνεται μόνο μέσω της συγχώρεσης». Στη γλώσσα του λαού το είχα πει ως εξής: «Ακόμη κι όταν την πέταξες, δεν ήσουν εσύ που το'κανες, ο Αλλάχ ήταν». Αυτό ήταν το μυστικό των μυστικών και μπορούσαν να το καταλάβουν μόνο όσοι ήταν σε κατάσταση παρόμοια με τη δική μου. Ο Ηλικιωμένος Άνδρας σιώπησε σ'αυτό το σημείο του λόγου του και φέρνοντας τη ματιά του στο ύψος των γονάτων κάποιου που στεκόταν όρθιος κοίταξε έξω από το παράθυρο που βρισκόταν σ'εκείνο το σημείο. Εκεί που κοίταξε υπήρχε ένας δρόμος. Πήγαινε μέχρι το βουνό και όταν περνούσε από το λόφο χανόταν η συνέχειά του. «Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να δεις τη πίσω πλευρά του», σκέφτηκε. Μια φωνή μέσα του απάντησε: «Μη στεναχωριέσαι άδικα, δεν μπορείς να τον αποκτήσεις με προσπάθεια». «Τι είναι τότε;» συλλογίστηκε. Η φωνή μέσα του απάντησε: «Δεν μπορείς να το βρεις ψάχνοντας». Ο Ηλικιωμένος Άνδρας περίμενε, η φωνή συνέχισε: «Όμως, μόνο αυτοί που ψάχνουν μπορούν να το βρουν». Κατά τη διάρκεια της σιωπής του Γέροντα, οι μαθητές είχαν χαμηλώσει τα μάτια και περίμεναν με διακριτικότητα. Το μυστικό ήταν η υπομονή, όλοι το ήξεραν αυτό. Για να το μάθεις αυτό έπρεπε να συμμετέχεις για μήνες στο στέκι. Ο Γέροντας συνέχισε να κοιτάει την κορυφή του λόφου όπου οδηγούσε ο δρόμος και μίλησε με μια φωνή που μετά δυσκολίας ακουγόταν: «ακούγοντας με να χρησιμοποιώ τη λέξη άλλος, μη φανταστείτε ότι μιλάω γι'άλλον, τη χρησιμοποίησα επειδή έτσι έπρεπε να κάνω χάριν του λόγου. Εάν αναβιώσετε τον άλλο στ'όνειρο σας, δεν θα μπορέσετε να αισθανθείτε αυτό που θέλω να σας δείξω. Σας δίνω μια μεγάλη είδηση. Πρέπει να κρατηθείτε πολύ σφιχτά πάνω της ώστε να μπορέσετε να καταδύσετε στη θάλασσα της αλήθειας και να περάσετε από την εξάρτηση στην πληρότητα. Αυτό είναι το πέρασμα από το στρώμα της σκέψης στο στρώμα της μνήμης. Δεν μπορείτε να το πραγματοποιήσετε χωρίς να αποκτήσετε τα μυστικά της τελείας. Τότε θα νιώσετε μια ανέλπιστη ηδονή». Ο Γέροντας βυθίστηκε ξανά στη σιωπή. Στη

² Το πρώτο κεφάλαιο του Κορανίου.

³ Η πρώτη λέξη που ξεκινάει κάθε προσευχή στο Κοράνι

μεγάλη αίθουσα με τους πλίνθινους τοίχους και τους χωμάτινους σοβάδες δεν έβγαине άχνα τώρα. Ο χρόνος είχε σταματήσει. Δεν είχε μείνει ίχνος από εκείνον τον ήχο που αντιχούσε μέσα στο πλήθος. Μόνο οι αναπνοές ακούγονταν. Κατόπιν διαλύονταν και εκείνες μέσα στη σιωπή και έμενε ένα σκέτο κενό. Η φωνή του Γέροντα που όλο και βάθαινε και αδυνατούσε αντίχησε μέσα σ' αυτό το κενό: «Όταν αναφέρομαι στην τελεία, αναφέρομαι στην Ύπαρξη που δεν φανερώνεται παρά μόνο η Ίδια στα θνητά μάτια. Κι όταν αναφέρομαι στο Ελίφ⁴, αναφέρομαι στην Ύπαρξη που δεν υπάρχει τίποτα άλλο παρά μόνο εκείνη. Η Ύπαρξη δεν είναι μία, είναι μοναδική. Το ένα είναι το πρώτο των μετρήσιμων. Ενώ Εκείνη είναι μια μοναδικότητα που δεν μετριέται, είναι μοναδική. Εάν αναφέρομαι στο γράμμα «μπ» να ξέρετε πως υπαινίσσομαι το δυνατό πεπρωμένο που είναι το Μεγάλο Πνεύμα. Μετά από αυτά τα γράμματα ακολουθούν τα υπόλοιπα, όμως στο κέντρο του λόγου μου είναι αυτά τα τρία πράγματα. Όσοι καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για να κάνουν καλό, είναι πρώτοι και στην ανταμοιβή. Αυτοί είναι οι πρώτοι που προσεγγίζουν τον Αλλάχ στον παράδεισο. Αυτά λοιπόν τα γράμματα είναι το Ελίφ και το Μπ. Στον κόσμο των γραμμάτων αυτά τα γράμματα αντιστοιχούν στο μπεςμελέ που είναι η πρώτη λέξη. Διότι εάν προσθέσουμε σ' αυτά και το Γ βγαίνει η λέξη Εμπτ που είναι ένα από τα ονόματα του Αλλάχ στα Εβραϊκά. Ο Ιησούς είχε παρακαλέσει τον Ύψιστό του και είχε πει το εξής: «πράγματι πηγαίνω στον πατέρα σας και τον πατέρα μου». Εδώ ο πατέρας είναι ο Θεός. Τον έχει χαρακτηρίσει με τη λέξη πατέρας, μια λέξη που μπορούν να συλλάβουν οι άνθρωποι. Πατέρας⁵. Για κοιτάξτε, μπ ελίφ, μπ ελίφ. Δύο διακριτικές τελείες και δύο ενώσεις. Δεν μπορεί να υπάρξει διττότητα στην ένωση. Επομένως και η ένωση είναι ένα είδος συνεταιρισμού. Μήπως ο Αλλάχ είναι πάνω από ένας και νιώθει την ανάγκη να κάνει ενοποίηση;» ο Γέροντας μιλούσε με μια διαύγεια που δεν περίμενε κανείς από κάποιον που το σώμα του έχει κουραστεί και φθαρεί. Ο Περιηγητής ζούσε μονίμως μια κατάσταση κατάπληξης απέναντι στη δύναμη της κρίσης. Κοίταξε το ζαρωμένο πρόσωπο του Γέροντα. Ήταν κάτι που δεν έκανε ποτέ, όμως τώρα λες και ένα χέρι κρατούσε το πρόσωπό του και το γύριζε προς εκεί λέγοντάς του να κοιτάξει. Κοίταξε και είδε το φως. Το φως ήταν κάτι που έδειχνε το εσωτερικό του αντικειμένου το οποίο φώτιζε και ταυτόχρονα φώτιζε και τον εαυτό του. Σκέφτηκε πως αυτό το κουρασμένο μυαλό δεν λειτουργούσε πια σαν μυαλό αλλά σαν καρδιά. Ο Γέροντας ανίδεος για το ότι τον κοιτούσε κάποιος, βγήκε από τη σιωπή που είχε βυθιστεί και συνέχισε: «Η τελεία πρωτού φανερωθεί σαν ελίφ ήταν ένας κρυμμένος θησαυρός. Πρωτού εξηγήσει τα μυστήρια που είχε κρυμμένα μετατρέποντάς τα σε γράμματα, τα γράμματα υπήρχαν μέσα του σε αχνή μορφή. Όμως εάν συλλάβεις την αλήθεια, θα δεις ότι η τελεία δεν είναι παρά το μελάνι και ότι αυτό που επιθυμείται να μεταφερθεί είναι το ίδιο το μελάνι». Ο Περιηγητής σ' αυτό το σημείο βυθίστηκε ξανά στη σιωπή. Πρόσεξε πως υπέφερε κάτω από το βάρος όσων είχε μεταφέρει ο Άνδρας. Μόλις το κατάλαβε αυτό, κάρφωσε τα μάτια του επάνω Του, είδε πως και ο σεΐχης τον κοίταζε και στο πρόσωπο του έπαιζε εκείνο το χαμόγελο όλο νόημα. Ο Γέροντας φαίνοταν σα να έχει μετατραπεί σε μια σταγόνα μέσα στην απέραντη θάλασσα της αγάπης, έγενε καταφατικά δείχνοντας μ' αυτόν τον τρόπο πως είχε έρθει πλέον η σειρά του Περιηγητή να μιλήσει. Ο Περιηγητής μίλησε προσδίδοντας στη φωνή του έναν τόνο που θύμιζε τον Γέροντα και εκπλήσσοντας με την άνεσή του όσους ήταν στη συνεδρία ξεκίνησε να μιλάει: «ένας απ' αυτούς που έχουν προσεγγίσει τις ομορφιές λέει το εξής: Τα γράμματα είναι τα σημάδια του μελανιού. Δεν υπάρχει κανένα γράμμα που να μην έχει βαφτεί με μελάνι. Το χρώμα των γραμμάτων είναι η βαφή του μελανιού. Ενώ η βαφή του μελανιού είναι απλά μια ψευδαίσθηση. Το εσωτερικό τους είναι στην καρδιά του μελανιού. Η εμφάνισή τους γίνεται με την άδεια του μελανιού. Τη μοίρα των γραμμάτων την προσδιορίζει το μελάνι. Και δεν υπάρχει τίποτα πέρα από Εκείνον. Άκουσέ το καλά αυτό, διότι εδώ είναι το πρόβλημα. Εκείνα δεν είναι ίδια, μη διανοηθείς να τα προσδιορίσεις. Θα ήταν μια τρέλα το

⁴ Το πρώτο γράμμα της Αραβικής αλφαβήτου

⁵ Στα τούρκικα Baba

να κάνεις κάτι τέτοιο. Διότι ακόμη κι όταν δεν υπήρχε κανένα γράμμα, υπήρχε μόνο Εκείνος. Και αφού εξαφανιστούν τα γράμματα μόνο Εκείνος θα μείνει και πάλι. Θα εξαφανιστούν όλα τα γράμματα, μόνο το Πρόσωπο του Μελανιού θα μείνει στην αιωνιότητα. Μη σε ξεγελά που φαίνονται τα γράμματα, στην πραγματικότητα είναι μόνο σκιές. Όταν τα κοιτάς το μόνο που βλέπεις είναι το μελάνι, μην το ξεχνάς. Κανένα γράμμα δεν μπορεί να προσθέσει ή να αφαιρέσει κάτι από το μελάνι. Όπου υπάρχει ένα γράμμα, υπάρχει με το μελάνι του». Όταν τελείωσε το λόγο του, οι μαθητές πήραν βαθιές ανάσες. Ο Γέροντας κοιτούσε ακόμη το δρόμο και τώρα είχε εμβαθύνει ακόμη περισσότερο τη ματιά του. Λες και κοιτούσε στο εσωτερικό των πραγμάτων. Ήταν σα να έβλεπε την εσωτερική πλευρά αυτού που κοιτούσε. Ο Περιηγητής σιώπησε και χαμήλωσε το κεφάλι του όπως πριν. Οι μαθητές είχαν βυθιστεί σε ακόμη μεγαλύτερη σιωπή από πριν. Αυτή δεν ήταν μια απροσδιόριστη σιωπή. Ήταν μια σιωπή με σκοπό ν' ακούσουν αυτά που περνούσαν απ' τη ψυχή του Γέροντα. Ο Γέροντας έδειξε το Κοράνι που ήταν κλεισμένο και τοποθετημένο στο τραπεζάκι δίπλα του: «όλες οι λέξεις είναι μέσα στην τελεία», είπε. «Όλα τα βιβλία κρύβονται μέσα σε μια φράση. Η φράση κρύβεται μέσα στη λέξη και η λέξη μέσα στο γράμμα. Η απουσία των γραμμάτων παραπέμπει στην απουσία των λέξεων, η απουσία των λέξεων στην απουσία των φράσεων, η απουσία των φράσεων στην απουσία του Βιβλίου. Η λέξη είτε προφορική είτε γραπτή χρειάζεται οπωσδήποτε τα γράμματα. Η λέξη είναι το μπουμπουκιάσμα των γραμμάτων. Και όλα κρύβονται στην τελεία. Η τελεία είναι η μάνα όλων των βιβλίων». Υπήρξε πάλι μια στιγμή σιωπής. Ο Γέροντας λες και έβλεπε και διάβαζε κάτι στο δρόμο, δεν μπορούσε να πάρει τα μάτια του από εκεί. Λες και κοιτούσε ένα σημείο. Ο δρόμος έκανε στροφές και μάκραινε. Όπου κι αν έστριβε όμως, στο τέλος έφτανε στην κορυφή. «Όμως», ξεκίνησε να μιλάει σα να μην είχε υπάρξει κάποιο κενό ενδιαμέσα, «η τελεία είναι μοναδική, δεν υπάρχει Όμοιά της, αδιαμφισβήτητα είναι Αυτή που πραγματικά ακούει και βλέπει. Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες έννοιες, η τελεία δεν χωράει σε κανέναν προσδιορισμό. Εκείνη έχει υπερβεί αδυναμίες που υπάρχουν στα γράμματα, όπως το μήκος, η συντομία, το φάρδος, το πλάτος. Οι αισθήσεις δεν μπορούν να τη συλλάβουν ακούγοντας και βλέποντας, όπως συλλαμβάνουν τα γράμματα. Και πράγματι η ένωση είναι η ίδια λόγω της ενότητας του μελανιού. Διότι όσο κι αν είναι εφικτό να παρομοιάσεις τα γράμματα μεταξύ τους, δεν υπάρχει κάποια αντίθεση με την ανωτερότητα αυτού του χρώματος, το μελάνι είναι ίδιο μέσα σε κάθε γράμμα. Τα γράμματα μοιάζουν μεταξύ τους, το Γ με το Β, το Σ με το Τ. Εάν θελήσεις ν' αρθρώσεις κάποιο απ' αυτά, αναμφίβολα θα βρεις κάποιον ήχο που τους μοιάζει, όμως δεν μπορείς να βρεις έναν ήχο που να διακρίνει την τελεία. Βρίσκεις διαχωρισμό, ενότητα, αφθονία, προτεραιότητα, ακολουθία, φάρδος, μήκος και ύψος στην τελεία, όμως καθένα απ' αυτά είναι ανήμπορο να εξηγήσει έστω και μια πλευρά της. Όλα τα γράμματα έχουν χωρέσει στην ουσία της τελείας. Όταν σπάει αυτή, ξεπηδούν τα γράμματα από μέσα». Ο Γέροντας μετά από μια σύντομη παύση συνέχισε να μιλάει, σα να καταλάβαινε το ερωτηματικό που είχε προβάλλει στις σκέψεις: «η πρώτη εμφάνιση της τελείας που μπορεί να περιγραφεί είναι το ελίφ. Το ελίφ προβάλλει με μια ανωτερότητα που είναι εφικτό να περιγραφεί. Βρίσκεται μέσα σε κάθε γράμμα με χαρακτηριστικά διαφορετικά από τη δική του πραγματικότητα». Έκανε ξανά μια παύση ο Σείχης και με την ικανοποίηση της πρόβλεψης που μπορούσε να κάνει όσον αφορά τα ερωτηματικά που πρόβαλλαν και πάλι, είπε: «μην ξεχνάτε ότι η εμφάνιση του ελίφ δεν γεννιέται από την τελεία, αντιθέτως είναι το κομμάτι που ξεχειλίζει από την τελεία». Γι' αυτόν τον λόγο, το πρώτο ελίφ δε γράφεται με μολύβι και δεν είναι εξαρτημένο από το μολύβι. Έχει προκύψει από την πίεση που υπάρχει στο κέντρο της τελείας. Όταν ξεχειλίζει κάτι από την τελεία, ονομάστηκε ελίφ. Η ύπαρξη του ελίφ δεν εξαρτάται από το μολύβι, και ταυτόχρονα δεν εξαρτάται και από τα υπόλοιπα γράμματα. Δεν είναι υπεύθυνο γι' αυτά που κάνει, όμως τα άλλα θα θεωρηθούν υπεύθυνα για όσα κάνουν». Ένας από τους μαθητές που καθόταν κοντά στην πόρτα δεν μπόρεσε να κρατηθεί άλλο και φώναξε με ενθουσιασμό: «Αλλάχ!» ο

Γέροντας πήρε μια βαθιά ανάσα και μην μπορώντας να πάρει τα μάτια του από το δρόμο δόξασε και ύμνησε τον Αλλάχ.

4.

Μια μέρα στη Δαμασκό είχε καθήσει μαζί με τους δερβίσηδες στην εστία και συζητούσαν. Όσο μιλούσε όλοι γύρω του έκλαιγαν ενώ ένας νεαρός γελούσε. Σιώπησε και κοίταξε τον νεαρό που γελούσε. Όταν ο νεαρός σταμάτησε να γελάει τον ρώτησε: «Γιατί γελάς;» Ο νεαρός απάντησε: «Όλοι αυτοί οι άνθρωποι προσκυνούν λόγω του φόβου της κόλασης. Θεωρούν τη σωτηρία από τη φωτιά μεγάλη ευτυχία. Ενώ εγώ δεν έχω ούτε την αγάπη για τον παράδεισο, ούτε και τον φόβο για την κόλαση. Διότι εγώ δεν θέλω αντίκρυσμα στον έρωτά μου». Μετά απ' αυτό όσοι ήταν στη σύναξη ρώτησαν: «Καλά, εάν ο Αλλάχ σε διώξει τι θα κάνεις;» Ο νεαρός απάντησε ως εξής: «Εάν δεν είχα βρει ένα αντάμωμα σ' αυτόν μου τον έρωτα, θα είχα βάλει φωτιά στο σπίτι μου. Σ' έναν τόπο που μοιάζει με την κόλαση, όπου κυριαρχεί ο πόνος, πρωί βράδυ θα αφύπνιζα συναισθήματα αγωνίας στην οικογένεια μου με τα δάκρυά μου. Έϊ, όσοι τρέχετε προς εκείνον, ελάτε τότε να κλάψετε για μένα. Εγώ είμαι ένας άνθρωπος δίχως ελπίδες, όμως αγάπησα τον Θεό. Εάν ο ισχυρισμός μου δεν ήταν πραγματικός, θα είχα τιμωρηθεί πολύ σκληρά».

5.

Μια φορά καθώς γυρνούσε γύρω από το Καμπέ, είδε έναν άνδρα που είχε πιαστεί από ένα σκέπασμα και έκλαιγε με γοερό τρόπο. Από τη μια έκλαιγε κι από την άλλη έλεγε: «Έκρυψα απ' όλους τον καημό μου, εκτός από εσένα. Μόνο σε σένα αποκάλυψα το μυστικό μου. Άφησε όλους τους άλλους πέρα από σένα. Μόνο με Εσένα ασχολήθηκα. Πως μπορούν να σ' έχουν γνωρίσει και να μπορούν να μένουν μακριά σου, δεν μπόρεσα να το καταλάβω. Δεν το χώρεσε ποτέ ο νους μου αυτό. Μου έδωσες μια φορά τη χαρά να σε ανταμώσω, και αύξησες πάρα πολύ τον έρωτα που νιώθω για Εσένα». Αμέσως μετά απευθυνόταν στον εαυτό του: «Ο Αλλάχ σου έδωσε προθεσμία, όμως εσύ δεν εγκατάλειψες τις αμαρτίες σου. Σκέπασε τις αμαρτίες σου με το όνομα Σεττάρ, δεν ντράπηκες. Ένιωσε την απόλαυση της ικεσίας που του έκανες, δεν στεναχωρήθηκε καθόλου γι' αυτό. Τι θα γίνει με την κατάντια σου; Όταν ανέβεις στον οίκο του και σ' αφήσει χωρίς την αξία της προσευχής, τι θα κάνεις; Γιατί μάτια μου, γιατί συμπεριφέρεσαι έτσι; Σου γέμισε τη ψυχή με τον πόνο του χωρισμού, τι άλλο; Γνωρίζεις κάτι πιο σκληρό και θλιβερό από τον χωρισμό;» Τον πλησίασε και τι να δει; Δεν ήταν άνδρας, αλλά μια γυναίκα αυτή που έκλαιγε εκλιπαρώντας.

6.

Καθώς επέστρεφε από το πλίνθινο δωμάτιο που έμενε στη Μέκκα, στο σπίτι του με τη χωμάτινη σκεπή, μέσ'το σκοτάδι που σκέπαζε τη γη, σε μια γωνιά του δρόμου είδε έναν άνδρα που έκλαιγε. Πήγε κοντά του και ρώτησε ποιο είναι το πρόβλημά του. Ο άνδρας δεν μίλησε. «Ο Αλλάχ να μην σου στερήσει την ευσπλαχνία του, γιατί κλαις;». Ο άνδρας συνέχισε να τηρεί τη σιωπή του. Κάθησε δίπλα του και τον ρώτησε: «Ξέρεις ποιο είναι κατά Εκείνον το χαρακτηριστικό του ανθρώπου που αγαπάει;» Ο άνδρας του απάντησε συνεχίζοντας να κλαίει: «Αγαπητέ μου φίλε, η αγάπη είναι ένα απερίγραπτα υψηλό επίπεδο. Μίλησε μου γι' αυτό το επίπεδο». «Ο Αλλάχ», είπε ο Άνθρωπος, «έχει ανοίξει τόσο πολύ τις καρδιές όσων αγαπάνε στ' όνομά του, που πλέον βλέπουν το μεγαλείο της Δόξας με το φως της ψυχής τους». Κι έτσι το σώμα τους μένει στη γη, η ψυχή τους σκεπάζεται μ' ένα παραπέτασμα, ενώ το μυαλό τους υψώνεται στα ουράνια. Αυτοί τριγυρνάνε ανάμεσα στους αγγέλους και βλέπουν αυτοπροσώπως αυτή την πραγματικότητα. Μόνο νιώθοντας αγάπη για τον Αλλάχ, επιθυμία για τον παράδεισο και φόβο για την κόλαση, μπορούν να προσκυνήσουν». Ο Άνδρας έκλαιγε καθώς τα έλεγε αυτά, επηρεάστηκε πολύ βαθιά μέσα του. Ο Περιηγητής μονολογώντας είπε: «Αναμφίβολα, αυτή είναι η γνώση όσων έχουν φτάσει στις ομορφιές. Η γνώση του Δημιουργού με μια πραγματική γνώση είναι μια ομορφιά. Οι κάτοχοι της γνώσης είναι άνθρωποι όπως εσύ, με εσωτερικό φως και μια συνηθισμένη, απλή εξωτερική εμφάνιση».

7.

Ξαναφύρισε στην Κάμπε. Όπου κι αν τον πήγαινε ο άνεμος, στο τέλος επέστρεφε πάντα στο Κάμπε. Σε όποιο βουνό κι αν σκαρφάλωνε, σε όποια κοιλάδα κι αν έπεφτε, ήταν δεμένος με την ακίνητη τελεία που υπήρχε κάτω από το μαύρο σκέπασμα, οι ματιές του ήταν καρφωμένες εκεί, εκείνο το σημείο παρακολουθούσε. Από τότε που είχε πέσει στη ψυχή του εκείνο το ακαθόριστο πάθος, τριγυρνούσε συνεχώς γύρω από την ίδια εικόνα. Μια μέρα καθώς ήταν πάλι στην περιφορά, ξαφνικά έπαθε κάτι κι άρχισε να τρέμει. Τη γνώριζε αυτή τη κατάσταση, γι' αυτό βγήκε αμέσως από τον χώρο περιφοράς, ξεγλύστρισε από το πλήθος και άρχισε να γυρίζει επάνω στην άμμο. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή πιάστηκε σε μια βροχή έμπνευσης. Μιλούσε και άκουγε ταυτόχρονα, αν υπήρχε κάποιος κοντά του, θα άκουγε κι εκείνος. Έλεγε τα εξής: «αχ και να'ξερα, αχ και να μπορούσα να ξέρω/ Ποιά καρδιά κατέχουν\ ξέρουν άραγε;/ Αχ και να'ξερε η καρδιά μου, αχ και να'ξερε/Σε ποιούς δρόμους τραβήξανε, πως διαβήκανε τα βουνά;/ Τους βλέπεις σώους και αβλαβείς;/Εξεπλάγησαν οι ερωτευμένοι, ξεπέρασαν τον εαυτό τους/Κάηκαν από τον έρωτά τους, έχασαν το δρόμο τους». Είχε εκστασιαστεί τόσο πολύ που μόνο όταν ένα χέρι απαλότερο κι από μετάξι τον ακούμπησε στη πλάτη, συνήλθε. Γύρισε να κοιτάξει ποιός ήταν. Και τι να δει; Μια νέα κι όμορφη Ρωμιά στεκόταν απέναντί του. Δεν είχε ξαναδεί ποτέ άλλη τόσο χαμογελαστή, γλυκομίλητη, κομψή, χαριτωμένη, με λεπτή ψυχή, δεν είχε δει άλλη που να μιλάει ευγενικότερα από κείνη. «Τι είπατε, κύριέ μου», τον ρώτησε. «Αχ και να'ξερα», απάντησε εκείνος, «αχ και να μπορούσα να ξέρω, ποιά καρδιά κατέχουν, γνωρίζουν άραγε;» Η νεαρή απάντησε: «Ενδιαφέρον, έχω εκπλαγεί μαζί σου. Εσύ που έχεις φτάσει τις ομορφιές, και λες τέτοια περίεργα λόγια. Όταν κάποιος κατέχει κάτι, πως γίνεται να μην ξέρει τι είναι αυτό; Εξάλλου, ο άνθρωπος δεν αποκτά κάτι αφού πρώτα το γνωρίσει; Το να θέλεις να ξέρεις κάτι, προαπαιτεί την απουσία του; Το σωστό είναι να λες την αλήθεια, να εξηγήεις την αλήθεια με σε σαφή γλώσσα. Πως γίνεται ένας άνθρωπος σαν εσένα να λέει τέτοια πράγματα;» Ο Περιηγητής συνέχισε: «Αχ και να'ξερα καρδιά μου, να'ξερα ποιούς δρόμους πήρανε, πως διαβήκανε τα βουνά;» «Κύριε μου», είπε η νεαρή κοπέλα, «οι δρόμοι ανάμεσα στη καρδιά και το εσωτερικό της καρδιάς αποτελούν εμπόδιο στο να τα ξέρει αυτά ο άνθρωπος. Πως γίνεται κάποιος σαν εσένα να εύχεται το ακατόρθωτο; Ενώ το σωστό είναι να πεις την αλήθεια όπως έχει». Αμέσως μετά πρόσθεσε: «Εντάξει, κύριε μου, μετά τι είπες;» Ο Περιηγητής απάντησε: «Εσύ τους βλέπεις σώους κι αβλαβείς ή σα να έχουν καταστραφεί;» «Ασ'τους εκείνους», είπε η κοπέλα, «είναι σώοι κι αβλαβείς και προχωράνε στο δρόμο τους. Όμως εσύ για ρώτα εάν είσαι καλά ή μήπως είναι σα να έχεις εξαφανιστεί;» Ο Περιηγητής συνέχισε: «Εξεπλάγησαν οι ερωτευμένοι, εκστασιάστηκαν. Κάηκαν μέσα στον έρωτά τους, έχασαν το δρόμο τους». Τσίριξε η νέα κοπέλα: «Αν είναι δυνατόν!», φώναξε, «κάποιος που έχει ερωτευτεί να σαστίσει, να χάσει το δρόμο του, πως γίνεται αυτό; Ενώ το μόνο που τον ενδιαφέρει, η μόνη του δουλειά είναι ο έρωτας. Ο έρωτας αναστατώνει τη ζωή του ανθρώπου, τον βγάζει έξω από τα νερά του, τον τριγυρνάει σε άλλους ουρανούς ανά πάσα στιγμή, τον ανεβάζει σε άλλο βουνό κάθε φορά. Απελπίζεται και τρέμει η ψυχή σου. Ο έρωτας σε σκοτώνει, πως μπορείς να εκπλήσσεσαι αφότου πεθάνεις; Ο έρωτας σε σκοτώνει,

πως μπορεί ο άνθρωπος να βρει τον δρόμο του όταν πεθάνει; Ενώ αυτό που έχει σημασία είναι να πει την αλήθεια ο άνθρωπος, να την εξηγήσει σε μια κατάλληλη γλώσσα». Μετά απ'αυτό ο Περιγητής ρώτησε τ'όνομα της Νέας Κοπέλας. Κι εκείνη απάντησε: «Το Φως των Ματιών». «Είσαι το φως των ματιών μου» Του είπε. Και χώρισαν. Δεν την ξανάδε ποτέ. Δεν ξαναβγήκε στο δρόμο του ποτέ. Δεν τον ξανακούμπησε ποτέ με το μαλακό σα μετάξι χέρι της εκεί που τριγυρνούσε, διότι ο Περιγητής είχε ξεκινήσει να προχωρά από το ζώδιο του έρωτα προς το ζώδιο της ευσπλαχνίας.

8.

Επτά μέρες μετά τη κίνησή του προς τα ουράνια της ευσπλαχνίας, στις τελευταίες μέρες του πρώτου Μουσουλμανικού μήνα πήγε στη Δαμασκό. Στον ύπνο του ονειρεύτηκε τον Μεσολαβητή του Αλλάχ. Σ'έναν πραγματικό κόσμο των ονείρων, κρατούσε ένα βιβλίο στα χέρια του. «Πάρ'το αυτό», είπε στον Περιηγητή. «Πάρ'το και ανακοίνωσέ το στους ανθρώπους, ανακοίνωσέ το ώστε όλοι να επωφεληθούν απ'αυτές τις σοφίες». «Πως το λένε, κύριέ μου;» ρώτησε. Ο Μεσολαβητής απάντησε: «Η ουσία των σοφιών». Ο Περιηγητής σκέφτηκε ότι αυτό που αρμόζει να κάνει είναι να προσκυνήσει τον Αλλάχ και τον Μεσολαβητή του και να υπακούσει στις εντολές όσων βρίσκονται στο επίπεδο να διατάσσουν. Πραγματοποίησε την ελπίδα του Μεσολαβητή να διαδώσει το βιβλίο του στους ανθρώπους, χωρίς να δώσει τροφές σε κάτι περισσότερο ή λιγότερο. Ενέργησε με αγνή πρόθεση, ακολούθησε έναν καθαρό σκοπό. Ζήτησε από τον Αλλάχ να τον κάνει ένα από τα πλάσματά του ώστε να τον προστατέψει από τον Σατανά για να μπορέσει να διαδώσει αυτό το βιβλίο και να πάνε καλά όλες του οι δουλειές. Για να τον βοηθήσει με τη θεία δύναμή, τη βοήθεια και την έμπνευσή του στα θέματα που έγραφαν τα δάχτυλά του, έλεγε το στόμα του και δίπλωνε επάνω στην καρδιά του, ώστε να απελευθερωθεί από τις εμμονές του και ν'αποκτήσει τη γνώση που ερχόταν από το επίπεδό Του για να μπορέσει να γίνει ένας καλός επαναλήπτης. Ήξερε ότι το βιβλίο θα δημιουργηθεί μακριά από τα μαύρα σύννεφα του εγωισμού και χωρίς ν'αναμιχθεί οποιαδήποτε κακία μέσα του. Είπε αυτό που του είχαν εμπνευστεί: «Ούτε προφήτης είμαι εγώ, ούτε και μεσσίας», έλεγε. «Είμαι ο κληρονόμος του προφήτη και ο προστάτης του άλλο κόσμου». Όταν ξεκινούσε το βιβλίο απευθυνόταν από έναν νέο στόχο: «Αντίθετα από τη διαφοροποίηση της θρησκείας και των δρόμων λόγω των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων, απεριόριστη ευγνωμοσύνη στέλνω στον Αλλάχ που τοποθετεί τη σοφία που έρχεται από την ιερή πηγή της ουσίας στην καρδιά των λέξεων». Αυτή ήταν η πρώτη στάση του στόχου της ευσπλαχνίας. Επέστρεψε από τη Δαμασκό στη Κόρντομπα και εδώ έγραψε το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου του.

9.

Έλεγε τα εξής:

«Ο Αλλάχ αποκαλύπτοντας στον άνθρωπο αυτό που φυσούσε από τη ψυχή του, εν τέλει έδειχνε επιθυμία στη Δική του Ουσία. Εκείνος δημιούργησε τον άνθρωπο κατ'ομοίωμά του. Διότι Εκείνος είναι στη Δική του ψυχή. Η μαγιά του ανθρώπου ως ομοίωμα, αποτελούταν από τέσσερα στοιχεία που ονομάζονταν «αχλάτ⁶». Λόγω της θερμοκρασίας που δημιουργήτο από την υγρασία του σώματός του, πήρε φλόγα από την ουσία του. Επομένως η ψυχή του ανθρώπου έγινε φωτιά στη δική του δημιουργία. Γι'αυτό το λόγο ο Αλλάχ μίλησε με τον Μουσή εμφανιζόμενος μόνο στη μορφή της φωτιάς. Έτσι κι αλλιώς αυτό που είχε εκείνος ανάγκη εκείνη τη στιγμή ήταν η φωτιά. Εάν η ψυχή του ανθρώπου είχε προέλθει από τον άυλο κόσμος, η ψυχή του θα ήταν το φως. Ο Ελεήμων υπονοώντας ότι φύσηξε με την ανάσα του τη ψυχή του στον άνθρωπο οπωσδήποτε εννοεί ότι εκείνος δημιουργήθηκε από την ελεήμονα αναπνοή. Διότι με την αναπνοή αυτή που έχει φυσήσει, εμφανίστηκε όμοιός του και λόγω της ικανότητας του υλικού που του εμφυσήθηκε, το πράγμα που άναψε έγινε φωτιά. Επομένως εσωτερικεύτηκε η αναπνοή του στη ζώδη ψυχή που δημιούργησε την ανθρωπιά του ανθρώπου. Μετά απ'αυτό δημιούργησε για τον άνθρωπο άλλο ένα πλάσμα σε μορφή ανθρώπου και το ονόμασε γυναίκα. Όταν η γυναίκα εμφανίστηκε με τη δική του μορφή, ένιωσε επιθυμία για κείνη. Αυτή η κατάσταση είναι το συναίσθημα της επιθυμίας που νιώθει επιθυμία για τον ίδιο του τον εαυτό. Και το πάθος της γυναίκας προς τον άνδρα, είναι η αδυναμία που έχει κάτι στον τόπο του. Σύμφωνα με αυτές τις εξηγήσεις μου, η γυναίκα έγινε επιθυμητή από τον άνδρα. Ο Αλλάχ έδειξε αγάπη στο άτομο που δημιούργησε κατ'ομοίωμά του. Οι άγγελοι που δημιούργησε από το φως έχουν πιο ευγενή ψυχή και παρόλο που έχουν γεννηθεί στον φυσικό κόσμο, τους έβαλε να εξουθενωθούν από τον άνθρωπο. Έτσι λοιπόν ξεκίνησε η σχέση μεταξύ άνδρα και γυναίκας, Αλλάχ και ανθρώπου. Ενώ από άποψη ομοιώματος είναι το μεγαλύτερο και τελειότερο μέσο. Διότι το ομοίωμα χώρισε στα δύο την ύπαρξη που ήταν μοναδική. Δηλαδή έγινε αιτία να μοιραστεί στα δύο η ύπαρξη του Αλλάχ. Και η γυναίκα αφού δημιουργήθηκε μοίρασε στα δύο τον άνδρα και τον έκανε ταίρι της. Τούτων δοθέντων, δημιουργήθηκε μια τριάδα αποτελούμενη από τον Αλλάχ, τον άνδρα και τη γυναίκα. Εν τω μεταξύ ο άνδρας ένιωσε μια επιθυμία για τον Ύψιστο σαν αυτή που νιώθει η γυναίκα για το πρωτότυπό της. Ωθησε τον άνδρα που είχε φτιάξει σύμφωνα με τη δική του μορφή και που αγαπούσε στο ν'αγαπήσει τη γυναίκα. Άρα η αγάπη του άνδρα ήταν και προς τη γυναίκα που ήταν κομμάτι του και προς τον Παντοδύναμο που τον είχε δημιουργήσει. Γι'αυτό ο προφήτης είπε: «Με ώθησαν ν'αγαπήσω τη γυναίκα». Διότι εφόσον η δική του αγάπη ήταν σχετική μόνο με τη μορφή του Ύψιστου, δεν μίλησε για τη δική του κρίση για να πει: «Εγώ αγάπησα». Κι έτσι ακόμη και την αγάπη που ένιωθε για τη γυναίκα τη συσχέτισε με τον Αλλάχ. Ο άνδρας επειδή αγαπούσε τη γυναίκα θέλησε να ενωθεί μαζί της. Δηλαδή είδε την αγάπη ως μέσο για την ένωση. Σ'αυτόν τον κόσμο της δημιουργίας που αποτελείται

⁶ Στοιχείο στα Αραβικά

από στοιχεία, δεν υπάρχει μεγαλύτερη ένωση από τον γάμο. Γι' αυτό τον λόγο το αίσθημα του πόθου διαπερνάει όλο τα μέρη του σώματος και γι' αυτό το λόγο ο άνθρωπος αναγκάστηκε να λουστεί αφού κάνει έρωτα. Έτσι όπως ο άνθρωπος εκστασιάζεται όταν κυριεύει το σώμα του ο πόθος, έτσι και έχει γίνει γενικός κανόνας η υποχρέωσή του να λούζεται. Ο Αλλάχ λόγω του επιθέτου του ως Ζηλιάρη, δεν θέλει ο άνθρωπος να γίνεται ευτυχισμένος με άλλον εκτός από τον ίδιο. Επομένως ο άνθρωπος την ώρα που εκστασιάζεται από ηδονή και πόθο βλέπει τον Ύψιστο στο σώμα του άλλου και καθαρίζει το σώμα του μέσω του λουτρού για να μπορέσει να επιστρέψει σε Εκείνον. Γι' αυτό το λόγο ο Προφήτης λόγω της απεγάδιαστης μορφής του Αλλάχ στο πρόσωπο της γυναίκας, αγάπησε τη γυναίκα. Εκείνος από την άποψη της ουσίας του υπάρχει εδώ και πολλούς κόσμους. Άρα το να Τον δεις είναι αδύνατον και επειδή η εμφάνισή του θα είναι εφικτή μόνο στον υλικό κόσμο, ο αντικατοπτρισμός του Ύψιστου στη γυναίκα είναι το υψηλότερο και τελειότερο επίπεδο της πνευματικής μορφής. Ενώ η μεγαλύτερη ένωση είναι το ζευγάρι της γυναίκας με τον άνδρα. Αυτό είναι το αντίκρισμα της Ιερής προσήλωσης που δείχνει ο Ύψιστος προς το πλάσμα που έχει δημιουργήσει κατ' ομοίωμά του ώστε να διαλέξει έναν χαλίφη για τον εαυτό του. Ο Αδάμ βλέπει τον εαυτό του σ' αυτή την ένωση. Είναι σαν το γάμο στον κόσμο των μορφών που αποτελούνται από τα στοιχεία, την προσπάθεια στον κόσμο των ψυχών που έχουν δημιουργηθεί από το φως και σαν την εισαγωγή που υπάρχει για να οδηγήσει σε συμπέρασμα στον λόγο. Όλα αυτά, σε μια άλλη κατεύθυνση απ' όλες αυτές τις διαφορετικές κατευθύνσεις, είναι ο γάμος της πρώτης ατομικότητας. Τότε όποιος δείχνει αγάπη στη γυναίκα εντός αυτού του ορίου, αυτή είναι μια θεϊκή αγάπη. Όποιος τους δείχνει ενδιαφέρον μόνο από άποψη πόθου, του λείπει η επιστήμη του πόθου. Για κάτι τέτοιους η αγάπη παίρνει μια μορφή δίχως πνεύμα. Όσο κι αν αυτή η μορφή είναι η ίδια η ψυχή, αυτή η ψυχή είναι ακατανόητη για όσους προσεγγίζουν τη γυναίκα τους ή οποιαδήποτε γυναίκα με μ' έναν μοναδικό πόθο και αυτοί δεν μπορούν να καταλάβουν και ποιά γυναίκα αγαπάνε. Για όσο καιρό δεν το καταλαβαίνουν αυτό και δεν το λένε οι ίδιοι, θα είναι αμόρφωτοι όσον αφορά την πραγματική αγάπη. Κάποιοι με ενόραση εξέφρασαν αυτή την πραγματικότητα με τα εξής λόγια: «Αυτό που αγαπάω πραγματοποιήθηκε στο επίπεδο του Ύψιστου, όμως δεν μπόρεσαν να ξέρουν προς ποιόν ήταν ο έρωτάς μου».

10.

Ο Περιηγητής κατέφυγε στη βοήθεια του μελανιού για να περιγράψει την ευσπλαχνία που διαδιδόταν με αυτό τ'όνομα. Κατόπιν η βούληση βύθισε το μολύβι της στο μελάνι της γνώσης και κατέγραψε σε εκείνο το μεγάλο βιβλίο που είχε προστατευτεί όλα όσα είχαν γίνει, γίνονται και πρόκειται να γίνουν. Έγραψε όλα όσα επιθυμούσε να γίνουν. Όταν εκείνος το ευχόταν, τα πάντα γίνονταν. Γίνονταν από τη γνωστή και ισορροπημένη δύναμή του, τον ατέλειωτο θησαυρό του και τη κρυφή του επιστήμη.

Το πρωινό της νύχτας που ο Περιηγητής έγραψε το τελευταίο κεφάλαιο της ουσίας των σοφιών, ξύπνησε πριν την αυγή και βγήκε έξω. Τώρα ζούσε σ'ένα ξύλινο σπίτι με δύο δωμάτια. Βγήκε και γέμισε τους πνεύμονές του με τη μυρωδιά του χρώματος που είχε εξαερώσει η βροχή. Τα αντικείμενα φαίνονταν θολά. Μπορούσε να δει το φως στο εσωτερικό τους. Κάθε αντικείμενο που κοίταζε είχε το δικό του ιδιαίτερο φως. Όταν τα κοίταζε μπορούσε να διαβάσει τα γράμματα που είχαν επάνω τους. Μύρισε το χρώμα κι ένιωσε ν'αδειάζει το μυαλό του. Δεν υπήρχαν πλέον ούτε λέξεις, ούτε γράμματα. Θα μάθαινε το όνομα του καθενός ξανά από την αρχή. Το πρώτο που κοίταζε ήταν η λέξη Μωάμεθ. Ήταν η πρώτη λέξη που έγραψε το μολύβι. «Μωάμεθ», επανέλαβε μερικές φορές. Μύριζε χρώμα η λέξη. Τη μύρισε κι ένιωσε μια άλλη μυρωδιά πέραν του χρώματος. Επανέλαβε γι'άλλη μια φορά τη λέξη «Μωάμεθ» κι αυτή τη φορά ένιωσε μια ατέλειωτη μυρωδιά. «Αυτή», σκέφτηκε, «είναι η μυρωδιά της αιωνιότητας». Ψιθύρισε άλλη μια φορά τη λέξη κι αυτή τη φορά έπιασε τον εαυτό του να λέει «Αδάμ». «Αδάμ», επανέλαβε μερικές φορές. Κι αυτή μύριζε χρώμα. Επανέλαβε μερικές φορές τη λέξη κι αυτή τη φορά πέρα από τη μυρωδιά του χρώματος, ένιωσε τη μυρωδιά του αίματος. «Αυτή», σκέφτηκε, «είναι η μυρωδιά του αίματος που ανακατεύεται με το χρώμα». «Αδάμ», είπε άλλη μια φορά και η λέξη χώρισε στα δύο. Από τη μία βγήκε βωμός, από την άλλη σίτος. Έσκυψε κι έπιασε το σιτάρι, είδε ότι είναι ένα γλυώδες, κοκκινωπό υγρό. «Αίμα», άκουσε να λέει μια φωνή. «Αίμα», επανέλαβε. Άλλη μια καινούρια λέξη. Πέταξε τη λέξη από τα χέρια του, έπεσε στο χρώμα και βάφτηκε κόκκινη. Έσκυψε και έπιασε μια χούφτα χρώμα, κοίταξε τους κόκκους του. Είχε φως μέσα του. Το ανατίναξε στον ουρανό. Από κει έπεσαν οι λέξεις σύννεφο, αστέρι, φεγγάρι και ήλιος. Ο Περιηγητής κοίταξε πρώτα τον ήλιο. Δεν μπόρεσε να τον δει λόγω της φωτιάς και του φωτός. Κοίταξε το φως στο εσωτερικό των αντικειμένων και είδε τον ήλιο. Κοίταξε το φεγγάρι και είδε φως. Κοίταξε τ'αστέρια, τα γνώριζε. Όλα είχαν κι από ένα όνομα. Μετά κοίταξε το χρώμα κι είδε τον εαυτό του. Μετά κοίταξε το μολύβι. «Εγώ», έλεγε, «θέλω να δημιουργήσω για σένα έναν κόσμο που θα είναι η ιδιοκτησία σου». Μετά είδε το χέρι που κρατούσε το μολύβι. «Ποιός είσαι εσύ;» ρώτησε. «Είμαι η δύναμη», είπε το μολύβι. Σταμάτησε κι άρχισε να κοιτάει τις λέξεις που είχε γράψει το μολύβι. Επαναοικοδομούσε το μυαλό του. Αποθήκευε κάθε λέξη που έγραφε το μολύβι στο μυαλό του. Το χέρι της Δύναμης που κρατούσε το μολύβι ήταν το δεξί. Και τα δύο του χέρια ήταν δεξιά. Η πρώτη λέξη που έγραψε το μολύβι ήταν Μωάμεθ. Κατόπιν έγραψε το Νερό. Έγραψε το Νερό δίχως να έχει το παραπέτασμα της δόξας. Μετά έγραψε τη λέξη «μα». Ήταν ότι υπήρχε εκεί. Κατόπιν το μολύβι έγραψε μια φράση: «Μόνο εγώ υπάρχω, δεν υπάρχει κάτι Μαζί με μένα». Καθώς το μολύβι έγραφε,

συνεχιζόταν η μοναδικότητά Του. Όσο το μολύβι έγραφε τα πράγματα πλήθαιναν, όμως δεν φαίνονταν χωρίς το φως Του. Το μολύβι έγραψε μια καθαρή λέξη από τα ελλειπή επίθετα. Ο Περιηγητής κοίταξε τη λέξη. Ήταν μια σύντομη, απότομη λέξη με τα γράμματα χε και βαβ. Ένωσε τα γράμματα και διάωασε το Χου. Όταν είπε Χου άκουσα τον ήχο του νερού. Το νερό ήταν κρύο και είχε παγώσει, είχε τη μορφή κύκλου, έμοιαζε μ'ένα κόσμημα που γύριζε και ήταν λευκό. Το μολύβι έγραφε μέσα στο νερό τα πλάσματα που είχαν υπόσταση και σύμβολα. Μετά έγραψε τη λέξη οδοιπορία. Μετά έγραψε τη λέξη Ύψιστος. Την έβαλε πάνω από την οδοιπορία. Όταν τα κοίταξε ο Περιηγητής, μπορούσε να δει όλα τ'αντικείμενα μαζί. Ύστερα το μολύβι έγραψε τη λέξη έδρα. Μετά έγραψε Δόξα. Κοίταξε μ'αυτό το νερό, και μετά το έλιωσε με ντροπή, έλυσε τα κομμάτια του. Δεν είχε καταγράψει ακόμη στη μνήμη του ο Περιηγητής τις λέξεις επιφάνεια και ουρανός. Μια πνοή φύσηξε στο νερό από τη λέξη Χου, το νερό τρεμούλιασε και η αναπνοή αντικατοπτρίστηκε σ'αυτό. Απευθύνθηκε δοξάζοντας τον Αλλάχ. Όταν χτύπησε τη γωνία της λέξης οδοιπορία, τρεμούλιασαν οι ματιές του Περιηγητή. «Εγώ είμαι ο Δοξασμένος», είπε και το νερό ντράπηκε και υποχώρησε αμέσως, θέλησε να πάει μέχρι τη μέση, στο κέντρο του. Καθώς αποτραβήχτηκε εμφανίστηκε η ακτή κι εκεί άφησε τον αφρό του, ο αφρός ήταν η ανόθευτη ουσία του νερού, περιείχε τα περισσότερα αντικείμενα. Το μολύβι έπιασε τον αφρό και έγραψε από την ουσία του μια άλλη λέξη, στρογγυλεμένη, με αξιέπαινο μήκος και ύψος, τη λέξη «επιφάνεια». Από τη φωτιά που δημιουργήθηκε αργότερα λόγω της τριβής κατά τη διάρκεια του ανοίγματος του εδάφους, έγραψε τη λέξη «καπνός». Μέσα στον καπνό γράφτηκαν τα ψηλά ουράνια. Άνοιξαν οι ουρανοί και σε κάθε όροφό τους το Μολύβι έγραψε τη λέξη φως. Η τελευταία λέξη που έγραψε το μολύβι ήταν η λέξη «στόχος».

11.

Όταν ξημέρωνε γύρισε στο σπίτι και κοιμήθηκε. Στ' όνειρό του είδε τον Αλλάχ να δημιουργεί με τα δύο του χέρια τον Αδάμ και τους δύο του γιούς. Ο Αλλάχ ολοκλήρωσε το σώμα του Αδάμ, τον χώρισε σε δύο κομμάτια. Το πρώτο κομμάτι ήταν σχετικά με την ολοκλήρωση της ύπαρξής του ως θνητού, ενώ το δεύτερο ήταν σχετικά με την έγκριση της αιωνιότητάς του. Το σημείο της ύπαρξής του το έκανε τελεία στη σφαίρα της ύπαρξης και έκρυσσε την ύπαρξή Του. Και φώτισε τα πλάσματά του λέγοντας: «Δημιούργησε τα πλάσματά του με τρόπο που να βλέπουν τους ουρανούς χωρίς να υπάρχει κάποιος στήλος. Όταν ο άνθρωπος περνούσε στον τόπο της πραγματικής του ζωής, στην κατοικία του, σειόταν ο τρούλος τ' ουρανού, σχιζόταν στα δύο, διαχεόταν και γινόταν μια πορφυρή φωτιά σαν λυωμένο λάδι. Οι αλήθειες των ευτυχισμένων και δυστυχισμένων, η αρμονία και η διαφώτισή τους από τη Δύναμη ενώ βρίσκονται μεταξύ ύπαρξης και ανυπαρξίας, το ευτυχισμένο τέλος. Με βλέμμα αντίστασης και απομάκρυνσης από την αλήθεια βγαίνει στο προσκήνιο το άσχημο τέλος, ενώ οι ευτυχισμένοι έτρεξαν γρήγορα προς την ύπαρξη. Ενώ από τη δυστυχία γεννήθηκε η επιβολή, η αντίσταση και το πείσμα. Κατόπιν ο Αλλάχ δημιούργησε τόσες αλήθειες όσα και τα ονόματα του της αλήθειάς Του. Δημιούργησε και αγγέλους που υπάκουαν στις διαταγές σε ποσότητα όση και τα πλάσματά του. Ύστερα έδωσε ένα από τα δικά του ονόματα σε κάθε αλήθεια. Για το μυστήριο κάθε αλήθειας, δημιούργησε έναν άγγελο που θα υπηρετούσε τον Ίδιο και θα πραγματοποιούσε τις εντολές του. Ύστερα δημιούργησε από τον πρώτο Αδάμ τους ήλιους που αποτελούν το φως των πόλων και τριγυρνάνε στους ουρανούς των θεϊκών επιπέδων. Μετά δημιούργησε τ' αστέρια που είναι το φως των επίλεκτων και τριγυρνούν στα θαυμαστά ουράνια, και καθόρισε τέσσερις στήλους για τις τέσσερις αρχές. Προστάτεψε τους ανθρώπους και τα ζωτικά που υπήρχαν σ' αυτούς τους δύο κόσμους μέσω αυτών. Εκείνα εμπόδισαν την περιφορά της γης. Η γη βρήκε τη γαλήνη της. Ύστερα τη στόλισε με τα πιο θαυμάσια λουλούδια και όμορφα φυτά. Ήρθε ευημερία στη γη, ανάβλησε αφθονία. Ύστερα τα μάτια των πλασμάτων είδαν αυτή την όμορφη θέα. Μυρίσανε τ' αρώματα. Τα στόματά τους γέμισαν με γευστικά φαγητά. Αργότερα έστειλε τους επτά δερβίσηδες για να γίνουν οι σουλτάνοι των επτά κλιμάτων. Σε κάθε δερβίση αναλογούσε μια χώρα. Επέλεξε δύο ηγέτες για κάθε πόλο.

12.

Ο ένας από τους δύο ηγέτες ήταν ο Ιησούς. Ο Περιηγητής κάποια μέρα πήγε στο νεκροταφείο που υπήρχε στη Σεβίλλη. Ήταν νύχτα. Ο ουρανός ήταν πεντακάθαρος και τ'αστρα έμοιαζαν να'ναι ακριβώς πάνω από το κεφάλι του. Ακολουθώντας τα δύο αστέρια με τα ονόματα Χούνες και Κούνες μπήκε στο νεκροταφείο. Κοιτούσε προς τον ορίζοντα που γεννιόνταν τ'αστέρια. Εδώ πραγματοποιήθηκε το πρώτο άνοιγμα. Σκέφτηκε πως για να μπορέσει να μπει στο δρόμο έπρεπε να μοιράσει όλα του τα πράγματα και να επιστρέψει στη γύμνια που είχε όταν γεννήθηκε. Αυτό το άνοιγμα θα το ονόμαζε έλξη. Έμεινε στο νεκροταφείο μέχρι την αυγή. Ύστερα εμφανίστηκε ο Ιησούς. Ήταν σα να'χε έρθει βγαίνοντας μέσα από ένα άστρο. Παρακολουθούσε τ'αστρα χωρίς να πάρει ούτε για μια στιγμή τα μάτια του. Ξαφνικά έπεσε ένα αστέρι και η λάμψη του φώτισε το πρόσωπο του Περιηγητή. Ένωσε ότι το φως καθώς κατέβαινε έπεσε κατ'αρχήν στο κεφάλι του και μετά μπήκε στη καρδιά του. Αμέσως μετά εμφανίστηκε κάποιος με πρόσωπο φεγγαριού και του είπε: «μη φοβάσαι, φίλε μου». Ο Περιηγητής κατάλαβε ότι ήταν φίλος του Ιησού. «Εγώ», είπε «είμαι ο Μεσίας. Θα προσευχηθώ για να μείνεις στη θρησκεία σ'αυτόν τον κόσμο και στην αιωνιότητα. Προτείνω την υπακοή και την ανεξάρτηση από τα πάντα». «Τι εννοείς λέγοντας να ανεξαρτηθώ από τα πάντα;» ρώτησε ο Περιηγητής. Ο Ιησούς είπε: «ν'αφαιρεθείς απ'όλα τα επίγεια που έχεις» και χάθηκε. Έμεινε εκεί μέχρι τα πρώτα φώτα του πρωινού. Όταν έφεξε πήγε κατευθείαν στον πατέρα του και του είπε: «πρέπει να δώσω όλα όσα έχω». Ο πατέρας του είπε πως μπορεί να το κάνει εφόσον δεν έχει παιδιά. Κι έτσι παράτησε όλα όσα είχε. Δεν συμβουλευτήκε κανέναν άλλο. Απομακρύνθηκε από την περιουσία του όπως αποχωρίζεται ένας νεκρός την οικογένεια και την περιουσία του. Επειδή μόνο τον πατέρα του μπορούσε να συμβουλευτεί σχετικά μ'αυτό το θέμα, παρέδωσε τα πάντα στον πατέρα του και δεν ξαναρώτησε τι απέγιναν. Εφόσον είχε φτάσει σ'αυτό το επίπεδο δεν θα κατείχε τίποτα. Ακόμη και τα ρούχα που φορούσε δεν ήταν δικά του. Φόρεσε μόνο ρούχα που δανείστηκε. Εάν αποκτούσε οτιδήποτε το χάριζε αμέσως. Το έκανε διότι δεν είχε είχε καμία άλλη επιθυμία από το να υπακούσει και να υπηρετήσει με την πραγματική έννοια. Μια μέρα άκουσε μια προειδοποίηση: «όσο υπάρχει έστω μια ύπαρξη που να ζητά κάτι από σένα, αυτό δεν θα είναι δυνατόν». Σ'αυτό το κάλεσμα απάντησε ως εξής: «Ακόμη κι ο Αλλάχ δεν μπορεί να ζητήσει κάτι από μένα, τόσο πολύ έχω απογυμνωθεί από την ύπαρξη». Τον ρώτησαν πως θα γίνει αυτό. «Μόνο απ'αυτούς που αρνούνται μπορείς να ζητήσεις κάτι, όχι απ'αυτούς που το εγκρίνουν», απάντησε. Ζητάς απ'αυτούς που ισχυρίζονται πως έχουν δίκιο και περιουσία, όχι απ'αυτούς που λένε ότι δεν έχουν τίποτα». Μερικές μέρες μετά απ'αυτή τη νύχτα στη Σεβίλλη, θα επιβραβευόταν μ'ένα όνειρο που θα έβλεπε υπό την εποπτεία μερικών Προφητών του Αλλάχ. Ενώ ο Ιησούς τον προσανατόλιζε προς την υπακοή, ο Μωυσής του έλεγε ότι θα αποκτήσει τις κρυφές επιστήμες, ενώ ο Μωάμεθ τον συμβούλευε να τον ακολουθήσει βήμα βήμα. «Κρατήσου σφιχτά από μένα σ'ένα όνειρό σου, θα βρεις την ευτυχία», του είπε. Στην περίοδο που δεν είχε ακόμη τη τύχη της γνώσης, οι φίλοι του τον συμβούλευσαν να διαβάσει τα βιβλία εκτίμησης. Ήταν ανήξερους σχετικά με όλες τις κρυφές γνώσεις τότε. Στον ύπνο του είδε τον εαυτό του σε μια απέραντη πεδιάδα, να είναι περιτριγυρισμένος από οπλοφόρους. Δεν υπήρχε μέρος να κρυφτεί. Πολύ σύντομα είδε μπροστά του να στέκεται ο Προφήτης του Αλλάχ επάνω σ'ένα ύψωμα και αμέσως κατευθύνθηκε προς εκείνον. Ο Προφήτης πήρε τον Περιηγητή στα χέρια του και του είπε:

«κρατήσου επάνω μου, μη μ'αφήσεις». Κοίταξε τριγύρω του για να δει εκείνους που ήταν έτοιμοι να του επιτεθούν, δεν υπήρχε ψυχή. Δεν μπορούσε να δει αυτά που έβλεπε προ ολίγου. Από εκείνη τη στιγμή μπήκε σε μια υπεράνθρωπη προσπάθεια για ν'αποκτήσει τις απόκρυφες γνώσεις. Όταν ξύπνησε έλεγε τα εξής: «Όταν ο Ύψιστος με κάλεσε και εγώ ανταποκρίθηκε σ'αυτή την πρόσκληση, με την άδειά του, ένιωσα χρέος μου να λέω τα λόγια του ότι η όμορφη χώρα βγάζει ωραία φυτά. Συνέχισα να καλώ τ'όνομά του για ένα διάστημα. Κατόπιν έγινε μια σύγχυση. Αυτή η σύγχυση ήταν κάτι που εκείνος γνώριζε καλά. Κάθε ταξιδιώτης οπωσδήποτε το δοκίμαζε. Όταν προκύψει σύγχυση δύο είναι οι εναλλακτικές: είτε επιστρέφεις πίσω στο προσκύνημα ακολουθώντας τον, είτε συνεχίζεται η σύγχυση και το παραπέτασμα δεν ξανασηκώνετε ποτέ. Η πρώτη είναι η κατάσταση αυτών που προστατεύει ο Αλλάχ, η δεύτερη είναι η κατάσταση των υπολοίπων. Εκείνοι δεν θα μπορέσουν ποτέ να βρουν την αλήθεια. Όταν μ'επηρέασε η σύγχυση σ'ένα πραγματικό όνειρο είδα τον Αλλάχ». Μου είπε το εξής: «Εκείνος είναι που στέλνει τους ανέμους ως προάγγελους της ευσπλαχνίας του». Κατάλαβα ότι αυτή ήταν μια προειδοποίηση για μένα και σκέφτηκα: «Μ'αυτό ο Αλλάχ μου εξηγεί πως μου χαρίζει για πρώτη φορά τη φώτιση υπό την προστασία του Ιησού, του Μωυσή και του Μωάμεθ».

13.

Έμεναν επτά χρόνια για να τελειώσει ο δωδέκατος αιώνας. Ο Περιηγητής ήρθε στο λιμάνι Πράσινο Νησί του Γιβραλτάρ. Τα κύματα έδερναν την όχθη. Μαζί με τα νερά των στενών παρασύρονταν και τα καράβια. Η θαλάσσια κυκλοφορία έρεε ασταμάτητα. Κοίταξε τις απέναντι όχθες. Μονολόγησε: «Δεν πρόκειται να διασχίσω αυτή τη θάλασσα εάν δεν αποκτήσω όλους τους θησαυρούς του Αλλάχ». Από κείνη τη στιγμή σιώπησε. Με μια πλήρη ανακάλυψη και μια ώριμη εξυπνάδα κατευθύνθηκε προς Εκείνον. Μισάνοιξε τις πόρτες της σιωπής. Όταν έφτασε στ'απόκρυφα, διέσχισε τη θάλασσα και πήγε εκεί που επιδιόρθωναν τον τοίχο των δύο ορφανών.

14.

Στον ύπνο του είδε έναν άγγελο να έρχεται κρατώντας στο χέρι ένα φως που είχε κόψει από τον ήλιο. «Τι είναι αυτό;» ρώτησε. Το κεφάλαιο του Κορανιού με τους ποιητές. Ο Περιηγητής τον κατάπια κι ένιωσε ένα φτερό να ρέει από το στήθος στον λαιμό, κι από τον λαιμό στο στόμα του. Αυτό ήταν ένα ζώο με κεφάλι, γλώσσα, μάτια και χείλη. Το κεφάλι του μεγάλωσε ώσπου έκρυψε όλο τον ορίζοντα της δύσης και της ανατολής, μετά μίκρυνε και γύρισε στο στήθος του. Τότε κατάλαβε ότι ο λόγος του θα έζωνε ανατολή και δύση.

15.

Κάποια μέρα πήγε στην όχθη του Guadalquivir ο Περιηγητής. Ένωθε περίεργα τις τελευταίες μέρες. Σε όλη του τη ζωή ένωθε πάντα ανώτερο όποιον έβλεπε, με όποιον μιλούσε, όποιον γνώριζε, άκουγε και συζητούσε. Από τις πρώτες κιόλας μέρες του ταξιδιού του είχε πρόβλημα με το σώμα του. Είχε ξεκινήσει με τη σκέψη όπως ο Προφήτης που τον είχε καταπιεί το ψάρι: «πρέπει να το καθαρίσω, διότι το σώμα οδηγεί προς πάση κακία» και βήμα βήμα είχε προχωρήσει στη κατεύθυνση της απελευθέρωσης από τα δεσμά του. Το να βλέπει τους άλλους ανώτερους από τον εαυτό του ήταν μια στάση που είχε αποκτήσει σε προχωρημένο στάδιο του ταξιδιού του. Καθώς τριγύριζε στην όχθη του Guadalquivir και ενώ κοίταζε τα λαμπηρίσματα στην επιφάνεια του νερού και σκεφτόταν ότι η ύπαρξη αποτελείται από τον προσδιορισμό των ονομάτων του Αλλάχ, ξαφνικά είδε ένα φως. Το φως είχε φανερωθεί μόλις σκέφτηκε πως ανά πάσα στιγμή νιώθει μια αναζωογόνηση καθώς το ποτάμι κυλούσε σιωπηλά επάνω από τον χρόνο και τα αντικείμενα και φυσούσε σαν το αεράκι. Όταν κοίταξε το νερό πρόσεξε ότι ένα πρόσωπο αναδυόταν από μέσα μεγαλώνοντας όλο και περισσότερο. «Κοίταξε τα καλά», έλεγε. «Αυτές οι φουσκάλες και τα λαμπηρίσματα, αυτά τα μικρά κύματα είναι το ίδιο το ποτάμι, όμως όποιος τα κοιτάζει τα εκλαμβάνει ως μια διαφορετική ύπαρξη. Κι όμως φυσάει ο αέρας, ρέει και φουσκώνει το νερό. Τα λαμπηρίσματα αναβοσβήνουν. Φαίνονται με το φως που χτυπάει από τον ήλιο και μετά εξαφανίζονται. Την κατάσταση αυτή του ποταμού που είναι μεταφορικά η ίδια η ζωή, μπορείς να την παρομοιάσεις με τις διάφορες εκφάνσεις της επίγειας ζωής. Έρχονται οι υπάρξεις, γίνονται καθρέφτες των Θεϊκών ονομάτων, φαίνονται και εξαφανίζονται. Η ζωή είναι σαν την αστραπή, γίνεται και τελειώνει. Πίσω από την έλξη υπάρχει το φως ενός Θεϊκού ονόματος σαν το φως του ήλιου. Σ' αυτή την περίπτωση πρέπει να το κοιτάξεις, πρέπει να στρέψεις σ' αυτό το φως το βλέμμα σου». Περπάτησε κατά μήκος της όχθης. Λίγο παραπέρα υπήρχαν ιτιές φουσκωμένες από το νερό, γέριες και πλατύκορμες. Πήδηξε από τα σιδερένια κάγκελα και πλησίασε την ιτιά. Περπάτησε επάνω στα βότσαλα για λίγο. Είδε έναν μαύρο που κατέβαζε μια νταμιτζάνα κρασί και χαριεντιζόταν με τη γυναίκα δίπλα του. Σταμάτησε και τους παρακολούθησε για ένα διάστημα. Κάθε φορά που ο μαύρος άνδρας σήκωνε τη νταμιτζάνα ο Περιηγητής σκεφτόταν: «εάν όλοι οι άνθρωποι της γης είναι ανώτεροι μου, τότε κι εγώ είμαι ανώτερος από αυτόν τον μαύρο. Εγώ ποτέ δεν ήπια αυτό το πράγμα που απαγόρευσε ο Αλλάχ και δεν έκανα παρέα με μια ξεπεσμένη γυναίκα». Ενώ σκεφτόταν αυτά, άκουσε μια κραυγή. Μια μεγαλούτσικη βάρκα που βρισκόταν στο ποτάμι έπαιρνε νερά και ήταν έτοιμη να βουλιάξει. Όσοι ήταν μέσα στη βάρκα φώναζαν: «Βοήθειααα, σώστε μας, βοήθειαααα». Ο Μαύρος που έπινε κρασί και διασκεδάζε ξαφνικά βούτηξε στο νερό και έσωσε τα τέσσερα από τα πέντε άτομα. Γύρισε και φώναξε στον Περιηγητή που περίμενε σαστισμένος και παρακολουθούσε όσα γίνονταν: «Εφόσον είσαι ανώτερος από μένα, σώσε λοιπόν εσύ αυτόν που απέμεινε».

Δεν μπόρεσε να σώσει το άτομο που είχε μείνει στη βάρκα, όμως έγινε φίλος με τον Μαύρο που είχε πετάξει στα βράχια τη νταμιτζάνα του και είχε παρατήσει τη γυναίκα που ήταν δίπλα του. Τον ονόμασε Αμπντουλλάχ. Κι αυτός δεν προέβαλε καμία αντίσταση στο να αποδεχτεί το καινούριο του όνομα. Το νερό είχε συνεφέρει τον μεθυσμένο άνδρα. Ο Περιηγητής τον έφερε σπίτι του και του έδωσε ένα από τα δανεικά του ρούχα. Ο Αμπντουλλάχ είχε χάσει

όλη του την οικογένεια σε μια πυρκαγιά, δεν είχε κανέναν στη Κόρντομπα. Ζούσε μόνος του. Ούτε σπίτι είχε. Ο Περιηγητής αρχικά τον ονόμασε «Ανέστιο» επειδή δεν είχε σπίτι, αλλά αργότερα του είπε: «Όπως όλοι έτσι κι εσύ είσαι πλάσμα Του, ας γίνει Αμπνουλλάχ λοιπόν τ'όνομά σου». Στη ψυχή του Μαύρου είχε πέσει μια λάμψη από το φως του. Γι'αυτό και του είπε: «απο δω και στο εξής είμαι συνοδοιπόρος σου, ακόμη κι αν με διώξεις, δεν θα σ'εγκαταλείψω, θα σ'ακολουθήσω».

16.

Έμειναν μαζί μέχρι να φτιάξουν ένα σπίτι από καλάμια στον Αμπντουλλάχ. Ένα βράδυ ο Περιηγητής μετά το βραδινό του προσκύνημα κι αφού έκανε για λίγο αυτοσυγκέντρωση, άρχισε να αναφέρει τ'όνομα Του. Ο Αμπντουλλάχ κάθε μέρα που περνούσε τον σεβόταν και περισσότερο. Προφανώς επειδή ανά πάσα στιγμή ανακάλυπτε μια καινούρια του πλευρά, όσο περνούσε ο καιρός δενόταν όλο και περισσότερο μαζί του και έδειχνε καλύτερη διαγωγή. Ο Περιηγητής δεν είχε κάνει κανέναν κόπο για να του μάθει όσα ήξερε. Ο Αμπντουλλάχ μπορούσε να τα καταλάβει όλα. Ο Περιηγητής γνώριζε ότι η γλώσσα του σώματος ήταν πιο αποτελεσματική, αλλά από την άλλη δεν σκεφτόταν να διδάξει τη δική του στάση. Εκείνος, όπως και το Guadalquivir έρεε σιωπηλά στο κανάλι του. Ο Αμπντουλλάχ μάθαινε για το δρόμο, το ταξίδι και τα πρώτα του βήματα από τις ενέργειες Του. Ένα βράδυ από εκείνα που ο Μαύρος άνδρας έμενε στο σπίτι του, ο Περιηγητής τον κάλεσε για να μοιραστεί μαζί του το φαγητό του. Όταν ξεκίνησε την προσευχή, ο Αμπντουλλάχ κάθησε στο πεζούλι και τον παρακολούθησε χωρίς να πάρει ούτε για μια στιγμή τη ματιά του. «Αλλάχ, Αλλάχ», προσευχόταν και γυρνούσε το κεφάλι του μια στα δεξιά, μια στα αριστερά και μια προς την καρδιά του. Κάπως έτσι συνεχίστηκε η προσευχή του. Όταν τελείωσε, ο Αμπντουλλάχ συνειδητοποίησε ότι ήθελε κι ο ίδιος να τον συνοδεύσει σ' αυτό που έκανε. Κάθησε δίπλα του και του είπε: «Θέλω να σε ρωτήσω κάτι». Πήρε το βλέμμα του από τα μάτια του Περιηγητή που έλουζαν με ευσπλαχνία σαν σε κοιτούσαν και το χαμήλωσε στο πάτωμα. Περίμενε σιωπηλά. «Κύριε», συνέχισε ο Μαύρος άνδρας, «γιατί όταν προσεύχεστε δεν λέτε ότι δεν υπάρχει άλλος Αλλάχ πέρα από Εκείνον, αλλά λέτε μόνο Αλλάχ;» χαμογέλασε ο Περιηγητής, πήρε μια βαθιά ανάσα κι έπιασε το χέρι του άνδρα. Αφού παρέμεινε σιωπηλός για ένα διάστημα, είπε: «οι πνοές είναι ανάμεσα στα δύο χέρια του Αλλάχ, όχι στα δικά μου. Φοβάμαι μη με καλέσει σε κάποια στιγμή που λέω Όχι, φοβάμαι μην παραδώσω τη ψυχή μου μέσα στη βία και την τρομερή μοναξιά της άρνησης».